

سُدھِیَہَا

مختیارِ مُخْلِصِ

سُدھ سنہیا

مختیار مخلص

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

سُدھ سنہیا

مختیار مخلص

جموک پبلشرز دولت گیٹ ملتان

061-4511568 0308-7385765

2019

۱۱۸

Handwritten notes in Urdu, including the title 'سُدھ سنہیا' and the author 'مختیار مخلص'. The notes are written in a cursive style and cover the right page of the book.

سبھے حق بحق شاعر:

کتاب داناں ----- سُدھ سنیہا
 شاعر داناں ----- مختیار حسین
 قلمی ناں ----- مخلص
 ولدیت ----- علام حسین
 اہری ----- پروفیسر عمران میر
 ہانہہ بیل ----- ساجد بخاری، کریم بخش واجب، مشتاق سبقت
 زبان ----- سرانگی
 جٹاں ----- 1965 - جاہ نکاٹاں ----- شیخ عمر تحصیل کوٹ ادو
 ترتیب ----- شبیر شرر (خالق: آس، پھیکڑی سڈ، آنت)
 پروف ریڈنگ ----- ارشد مہاروی، پرواز قیصرانی، فیاض قاسمی، رحیم برکت
 چھاپ خانہ ----- جھوک پرنٹرز ملتان
 پیشکش ----- ملک عبید بھٹو، ظفر ظاہر، طارق محسن، صادق حسین صادق
 چونک ----- مصطفیٰ خادم، سلیم عاقل، اشرف عباسی، فاروق سکھانی
 سن اشاعت ----- مارچ 2019ء
 منجانب ----- ساہنہما سرانگی ادبی سنگت کوٹ ادو (پاکستان)
 ناشر ----- جھوک پبلشرز، ملتان
 ممل ----- 300 روپے

جے مخلص سنگتی نال ہوون ایس وقت دا پتہ نہیں لگدا
 پرویلھے وقت دے نال میاں ہر کہیں دا پتہ لگ ویندے

تندیر

6	(مختیار حسین مخلص)	آہنی کالھ
7	(ظہور دہریہ)	سکین مختیار مخلص داسنہیا
11	(ڈاکٹر نسیم اختر)	مخلص دی شاعری تے انسان دوستی
14	(عمران میر)	سندھ سنہیا۔ نروان ڈیڈی شاعری
18		قطعے
102		نظمیں
127		غزلاں
147		فردیات
149		ڈوہڑے

انتساب!

اپنے والدین دے نانویں جنہیں دیں بے پناہ دُعاواں

دے صدقے اچ میں ایں مقام تے ہاں

تے

آپٹیں پتریں

علمدار حسین، زوار حسین تے ولددار حسین دے ناں

سنیں مختیار مخلص داسنیہا

سنیں مختیار مخلص دی کتاب ”سُدھ سنیہا“ ابھی کتاب اے، جو سنبھے توں شروع تھیدی اے تے سنبھے تے ملدی اے، کتاب ایچ غزل، ڈی و ہرہ تے زبانی ہر شے ہے پر ہر صنف ایچ کوئی نہ کوئی پیغام ہے، میں تاں اے آکھداں جو صنف تاں کیا ہر صفحے تے ہر سطر ایچ سُدھ سنبھے ملدن، سیانے تے دانشمند لوک آکھدن، ہر او شاعری چنگی ہوندی اے جو انسانیں کوں فیدہ ڈیوے، اوندے ایچ پیغام تعلیم تے نصیحت دی گالھ ہووے۔

سنیں مختیار مخلص چنگے شاعر ہووے، دے نال نال چنگے انسان وی ہن، او یاریں دے یار ہن او جنیں نال یاری لیندن توڑ بھیندن، سنگتی انہیں کوں بیت پال وی سڈیندن، ایسا ہجہ ہے جو مختیار مخلص اہٹی کتاب ایچ اہٹی سنگت کوں نی بھل سکیا انہاں ریکس خیر محمد، سیکس نذیر حسین نذیر، علامہ مرید سجاد رضوی دا ذکر وڈی محبت نال کریندے ہوئیں لکھیے جو او ہوندے تاں انہاں کوں کتاب ڈیکھ تے کتنی خوشی تھیدی۔ ہر وڈا شاعر اہٹی زبان دے آکھاں تے محاورے اہٹی شاعری ایچ در تیندے، پر کجھ شاعر آکھاں ورتن دی کوشش کریندن تے کجھ آکھے ہن جہاں توں با محاورہ شعر تھی دیندن، انہیں وچ سنیں مختیار مخلص دا ناں وی شامل ہے۔ بک نمونہ ڈیکھو:

رب ہے رازق چو فیر ڈیندا پئے
کہیں کوں بگروں دی پر ڈیندا پئے
واحد مخلص ہے ڈے کے مکدا نہیں
کہیں کوں تھوڑی یا ڈھیر ڈیندا پئے

مختیار مخلص سرائیکی دا او شاعر ہے جیدی شاعری، شاعری دی شاعری تے لغت دی لغت ہے۔ جیکر کہیں سرائیکی لغت دا کم کرٹاں ہووے تاں اوکوں ڈھیر پرے و نچن دی ضرورت کانتی اور مختیار مخلص دی شاعری پڑھے، مختیار مخلص اہٹی شاعری ایچ سرائیکی دے سوئٹے لوظ تے سوئٹے محاورے استعمال کریندے، چار سطرین دی ہک کلی جی نظم ہے ”پکے ہدے“، چار سطرین دے وچ شعرین دی سادگی لوظیں دا ورتاؤ ڈیکھو تے ایں گال تے وی غور کرو جو انہیں چار سطرین

آہٹی گالھ

شاعری مڈا شوق اتے سنیہا مڈا ذوق ہے۔ چونکہ ساڈے پیارے نبی ﷺ محسن انسانیت ہن ایں وجہ کونوں میں انسانیت دی گالھ کوں ترجیح ڈتی اے۔ گالھ کوئی وی ہووے اگر اوندے وچ کوئی پیغام نہ ہووے تاں نامکمل گالھ دی جس میں آندی۔ الحمد للہ میں آہٹی ڈوجھی کتاب مارکیٹ وچ آٹن دے قابل تھی کیاں اے مڈے مالک دا کرم، مڈے والدین دین دُعائیں اتے دوستیں دین محبتیں دا نتیجہ ہے۔

ایچ میکوں خوشی وی ہے جو مڈی کتاب آندی پئی اے تے نال ڈکھ وی ہے جو کاش ایچ وی مڈے دوست مرحوم رائے خیر محمد پر ہاڑ صاحب نذیر حسین نذیر اتے مرحوم علامہ مرید سجاد رضوی صاحب ہوندے تاں انہیں کوں کتنا خوشی تھیدی مڈی اے کتاب ڈیکھ کے۔ خیر اللہ دی گٹی پوری تھیدی اے۔ شاعری دا اے سفر کافی عرصے تے محیط ہے۔ اے پورٹے میں ویرہ سال تو پائندا آنداں تے ہمیشہ آپنے ضمیر دی گالھ کیتی اے۔ مڈے اے لفظ قارئین کوں کتنا پسند آئین اتے تعین وقت قاری اتے تاریخ کر لئی۔ شاعری میں ثواب سمجھ کے کرینداں تے اللہ پاک مڈی عبادت کوں قبول فرماوے آمین۔

مختیار حسین مخلص

کوٹ ادو

0345-3440525

0333-7610295

دے وچ نصیحت دیاں کتیاں گالھیں بن:

جیکر پکے ہدھ تھی گھیں تاں در توں بہن کٹوا ڈے پیریں
مردا مر ونب پھٹے لگ ونب سچ توں مخلص مونہ نہ پھیریں
اکثر لوک تماشہ ڈیہدن سوچ سمجھ کے ہنجھوں کیریں
تھی پودیں جذباتی کہیں جاہ سوڑ ڈیکھ کے پیر دگیریں
میں اہنی گال اٹھوں شروع کیتی ہی جو مختیار مخلص دی کتاب "سُدھ سنیہا" نصیحت
توں شروع تھیندی ہے تے نصیحت تے مگدی ہے، کتاب دا ہک ہک صفحہ، ہک ہک شعر تے ہک
ہک سطر نصیحت ہے۔ کجھ شعر ڈیکھو:

وقت کھنا نہ سوچ بقا دی
ڈنیا تاں ہے جھوک فنا دی
استغفار دی پڑھدا رہ ونب
رحمت لا محدود خدا دی
ماء ہے جنت پیو دروازہ
چھی الفت بھین بھرا دی
جیوہا پنے دی خیر مناوے
کائنی اوکوں لوڑ دُعا دی

کجھ شہین ایہو جہاں ہوندین جہاں کیں کوں اسان محسوس کر سگدوں پر پکڑنی سگدے
- جیویں اسان ہوا کوں قید نی کر سگدے، ایویں کہیں شاعر دے خیالات تے وی گرفت نی تھی
سگدی۔ جیویں خوشبو اپنا تعارف آپ ہوندی اے ایویں شاعری وی اپنا تعارف آپ اے۔ مختیار
مخلص دی شاعری تاں ماشا اللہ اتنی شاندار تے لاجواب اے جو اسان ایکوں لپٹے عہد دی وڈی
تے چنگی شاعری آکھ سگدوں۔ مختیار مخلص سیں دی کتاب چھپدی پی اے انہاں دی کتاب دی
ہوں خوشی اے۔ کوئی وی وطن ویسب تے اوندے اچ و سٹ آلی قوم دا ناں کتابیں نال وڈا
تھیندے۔ لہج امریکا سارے جگ جہاں تے راج کریندے اوندی کتابیں نال یاری دی حالت
اے ہے جو اوندے کول دنیا دی سب توں وڈی لائبریری کانگریس لائبریری ہے اودنیا اچ پھین
آلی ہر ملک دی ہرزبان دی کتاب رسالے تے اخباراں خرید کریندن۔ پچھلے جہاڑے کانگریس

لائبریری دے افسر اظہر اقبال صیب جھوک دے دفتر تشریف گھن آئے، میں انہاں توں پچھیا جو
کانگریس لائبریری اچ کتنے لکھ کتاباں رسالے تے اخباراں دین؟ انہاں آکھیا جو لکھاں دی گالھ
نہ کرد، کروڑیں توں ودھ ان۔ اے سمجھو جو چینی ساری کائنات دی دھرتی اے جیندے اُتے
کانگریس لائبریری دے ورتے کھنڈا ڈتے و جن تاں ساری زمین سچ ویسے۔

جیویں میں پہلے آکھے جو قوماں کتاب نال وڈا پڑھیندن، میں اہنی کتاب "میڈی دھرتی
، میڈی لوک" اچ کتاب دی اہیت بارے کجھ گالھیں لکھیاں بن۔ میں چنداں جو مختیار مخلص سیں
دی کتاب اچ دی اوہے گالھیں کراں تانجو اسٹری قوم کتاب آلے پاسے توجہ کرے۔ میں لکھیاں جاو
کتاب دا ناں، موضوع، کاغذ، چھپائی، جلد ہر شے کوں ڈٹھاؤ بندے، کتاب پڑھن آکے کوں چیدے
جو اوصاف و علمی قدر کاٹھ تے اوندی شخصیت کوں سامھے رکھے، کوئی بندہ عام حالات وچ کوڑ مریندا
ہوے تاں اولکھت وچ دی ایویں کرے سیں مختیار مخلص دی کتاب پڑھو، تہا کوں روحانی سکون ملے۔

ویسب دے مہاندے لکھاری سید نصیر شاہ لپٹے ہک مضمون وچ لکھدن جو مطالعے دے
وقت ذہن کوں حاضر رکھ تے پڑھو، خوبی غامی کوں دماغ وچ پہاڑ لکھاری دا ناقد ہون ضروری نی قاری
دی تنقید نگار ہوے۔ کتابیں وچوں وڈی کتاب قرآن مجید ہے، جیکوں دنیا اچ سب توں زیادہ پڑھیا
گے، پر قرآن مجید دی تلاوت اوکوں کھن ساگے نی کیتی گئی، جیکر کھن ساگے کیتی، گئی ہووے ہاتاں
اسان مسلمانیں دی حالت اے نہ ہووے، قرآن تے ہنے کتابیں کوں کھن ساگے پڑھوں، ولا ولا
پڑھوں تے ولا ولا کھن ساگے پڑھوں۔ اسان لپٹے نینگر کوں کتاب آلے پاسے ولا ولا آوسوں، کتاب
نال یاری طباعت و اشاعت دے اداریں دے بغیر نی تھی سگدی، افسوس نال آکھتا ہمدے جو سرائیکی
ویسب دے وچ طباعتی تے اشاعتی اداریں دی کمی رہ گئی اے، لہج وی بھانویں دنیا چندر تے چنگی
اے، اتھاں اوشاعتی ادارے کائنی جیرھے جو ہووے چیدن، ایہا گالھ دنیا کوں پڑسن دی ضرورت ہی،
اسٹری عالم تے اسٹری لپٹا کردار ادا کرن ہاتے اوایں گالھ تے احتجاج کرن ہا جو اتھاں
طباعتی تے اشاعتی ادارے کیوں کائنی پر بعض حالات اچ انہاں ایندے اُلٹ کیے۔

اسٹری مولوی تے مفتی ہراؤں شے کوں زیادہ پسند کریندن، جیندے خلاف فتوے
ڈیندن جیویں جو پیکر کوں حرام آکھیا تے ریڈیو ٹی وی دے خلاف وی فتوے ڈتے پر انہاں کیں کوں
سب توں زیادہ پسند، ایویں پرنٹنگ پریس دے خلاف وی فتویٰ ڈتا، پر وقت کوڑے مفتیاں کوں
کوڑا کرتے پرے کر کھڑاے، سچ تاں اے ہے جو ترح توں وی پہلے فتویٰ بازیں لپٹے عمل نال

آپ کوں آپ کوڑا کرتے پرے کر کھڑائے۔ اسپڈے نال صرف مولویں دروہہ نی کیجا تاریخ دا
نیں وی کوڑ کماے، اسپڈے نسلیں دے قاتلیں کوں اسپڈے اہیر وٹائے پاکستان دی اہٹی دھرتی دے
ہیر وڈ خدار تے ہاہر لے خدار اسپڈے سر دے سیں بٹاتے پیش کیجے گن، ریاست وی ظلم کیجے،
کوڑا نصاب پڑھایا ویندے ہندوستان کوں دشمن ملک آکھیا ویندے پر ہندوستان دے شاعر
لکھاری جہاں دیاں قبریں ہندوستان کوں دشمن ملک آکھیا ویندے پر ہندوستان دے شاعر
لکھاری تے شاعریں کوں کوئی نی چھڈا، چڈاں جو ہندوستان آ لے نصاب اچ پڑھائے
ویندے پن، ظلم تاں اے ہے جو اسپڈے صوفی شعراء کوں وی نصاب توں باہر رکھیا ہے۔

ویسب دے لوکیں کوں جیکر کجھ حاصل کرٹے تاں کتاب نال یاری لاوٹی پے۔ خوب فرید
سیں ایں ساگے وڈے بندے ہن جو انہاں کتاب یاری لائی چا چڑاں شریف اچ فرید محل بٹوایا
تے فرید محل دی لائبریری کوں دنیا دی وڈی لائبریری بدل ڈتا، اچ حالت اے ہے جو گھر اچ بیا
سب کجھ ہے کتاباں کاہنی۔ وڈے وڈے امیر امراء مرہیں اچ محل تے یلی پیڈ تک بٹویندے پر
لائبریری نی بٹویندے جے تیں اسان کتاب تے لائبریری نال یاری نہ لیسوں توڑ نہ چڑھوں۔

کتاب دے اصل متن توں پہلے جیرھیاں کجھ کالھیں میں کریندیاں، او ایں ساگے نی
جو میکوں کالھیں کرن دا شوق اے۔ شوق ہووے وی سبھی تاں اتنا وقت تے اتنا نام کتھوں آوے،
میں تاں اپنے لکھنے ہوئے ہک مضمون دا پروف وی نی پڑھ سکد اہڈھپے اچ آتے ویسب مخالفین نال
چوکھی جنگ لڑٹی پے گئی۔ ویسب دے حق حقوق ساگے جلے جلوس احتجاج، دھرنے، ادبی ثقافتی کجھ
میل، علمی مباحثے دل اخبار تے رسالیں اچ بحثاں ویسب دشمنان کوں ہک ہک کالھہ دا جواب، اخبار دا
کم تے سرانجی کتابیں دی اشاعت، ویسب دے حق حقوق ساگے عدالتی جنگاں، اتنے کھیڑیں
دے بعد کتھوں واندملدی اے جو بندہ کالھیں کرے پر کالھیں کرن وی ضروری ان۔ ہک پے نال
الاؤ کالھیا ویتھوں وی ضروری ہے۔ سیں مختیار مخلص دی شاعری جاہو جاہو دا ہوکا، ویسب دی بانگ
تے چنگائی داسنیہا ہے۔ ہک داری دل کتاب دی اشاعت تے نو لکھ مبارخاں پیش کرینداں۔

ڈھیر سارے دعائیں نال

ظہور دھریجے

جھوک سرانجی ملتان

مخلص دی شاعری آتے انسان دوستی

”کہیں وی رنگ نسل، معاشرتی درجے، مذہبی فرقے آتے ثقافتی تفاوت دے بغیر
کہیں وی ویسب اندر انسانیت دا ودھارا، اخلاقیات دا عملی نمونہ، محبت دا پرچار تے عملی اظہار
دراصل ویسب وچ امن دی عملی تشکیل آتے انسان دوستی ہے۔“ اے ودھارا تے پرچار مہا تہا ہد
ہوراں دے طریقے موجب دی تھی سکدے جیوھے حیاتی کوں ڈکھاں دا مجموعہ کھدن۔ انسان کوں
ڈکھاں نال سمجھو تے کر کے مفاہمت دی راہ ڈکھاں دی کوشش کریندے۔ ہد ایں صورت وچ انسان ہک
جامد عقیدے وچ مقید تھی ویندے آتے انسانی فلاح دا اے پرچار تحریک بٹن دی بجائے جامد حیثیت
اختیار کرکھندے جبکہ بافرید سیں دا انسان دوستی دا پیغام انسانی مساوات، معاشرتی برابری آتے ہک
پے دے احساس کوں ودھارا ڈیندے، خود آگاہی دی طرف توجہ مبذول کرویندے، ڈو ویتھے دے
حقوق آتے اپنے فرائض نال شناساں کرویندے۔ انسان دوستی دا اے نقطہ مختیار مخلص دی شاعری دا
مرکزی محور ہے۔ ایں محور دا اہم محرک رکن انسان ہے۔ اے انسان فرقے، عقیدے آتے قوم و قبیلے
کوں زیادہ اہمیت دا حامل ہے۔

مختیار مخلص دا انسان دوستی دا اے نقطہ مغربی عقیدے دا حامل نہیں بلکہ اسلامی عقیدے
آتے تصوف کوں آخذ کردہ ہے، جیویں ادخود آہدے:

کوئی ہتھ تے شعل پنے گھر پٹھیں

کوئی مخلص کھل پنے گھر پٹھیں

یا کہیں کوں کجے لکریا نہیں

یا کہیں کوں مل پنے گھر پٹھیں

واصف علی واصف دا اہم و اہم مخلص وی ہوں مختصر انداز وچ کوئی معاشرتی یا انسانی نقطہ
بیان کریندے دل فوراً چپ کر ویندے۔ پڑھٹی آ لے دا ذہن سمجھن تے آمادہ تھیندے تے او
لفظ زندگی دے کئی سبق دل چھکویں انداز وچ پیش کرکے پو پوندے۔ جے مخلص دے کلام دا مختصر
خاکہ پیش کرے تے کجھ ایں ہوسی۔

اے شاعری دراصل مخلص دی صورت ہک شاکر بندے دے اطمینان قلب دا بیانیہ

ہے آتے رب تے بندے دے درمیان پختہ تعلق دا اظہار ہے۔ جیڑھار بکوں قادر مطلق سمجھدیں ہوئیں بندے دی عاجزی کوں تسلیم کریندے۔ نال اسے وی وضاحت موجود ہے جو خدا تعالیٰ تیں پہنچن دا واحد رستہ محمدی پیروی ہے۔ رب دی حاکمیت کوں منہدیں ہوئیں انسان داسر تسلیم ختم کر گھنن دراصل وڈائی دا موجب ہے۔ جیویں جو علامہ اقبال آہدے:

ایک سجدہ جسے ٹو گراں سمجھتا ہے

ہزار سجدے سے دیتا ہے آدمی کو نجات

مخلص دی شاعری وچ سادگی الفاظ دے نال غیرت ایمانی دار تر لہ وی کیتا گئے۔ چھوٹے چھوٹے مصرعے دن پرترنم تے روانی خوب ہے۔ انہاں دی شاعری وچ حقیقت پسندی دا عنصر اتنا ودھیک ہے جیڑھا انسان دوستی دی تحریک کوں ودھاوون دا موجب بنڈے۔

ڈس کیوں پکڑن وچ کھڑدیں

یا رب کوں نکلن وچ کھڑدیں

دل ترور کے مخلص خلقت دا

دل کجے چکرن وچ کھڑدیں

بندے دے حقوق زیادہ معتبر تے اولین دن کیوں جو بندہ جہاں وسیاں دے وچکار راہنڈے انہاں کوں ذلت تے زسوائی پوے یا انہاں دے حق مارے آتے رب سیں کوں خوش رکھن دی سوائی کوشش کرے تے رب راضی نہیں تھیندا کیوں جو رب اپنے بندے نال زیادہ محبت رکھدے۔ دل دل ایہو ترلا کیتا گئے جو مخلوق دا حق ماروں تے رب کوں خوش رکھوں، رب خوش نہیں تھیندا۔

مخلص دی شاعری وچ بلا دی روانی آتے ترنم ہے جیڑھی ہک وڈے شاعر ہوون دی نشانی ہے۔ چھوٹے چھوٹے مصرعیں وچ خوب اسلامی تلمیحات دا ورتار شاعری معنویت وچ اضافہ دا سبب بنڈے۔ جیڑھا جو اساڈی سرائیکی صوفیانہ شاعری دا خاصا ہے۔ اس حوالے نال انہاں دی شاعری دا تقابلی مطالعہ آئون آتے تحقیق وی ضرورت پئی۔

انہاں تلمیحات وچ روز اول دا جتناں تذکرہ ہے انہاں صحابہ کرام دا حوالہ تے واقعاتی بیان، قرآنی الفاظ، مقولے، احادیث دے الفاظ آتے ماضی قریب دے واقعاتی اشارے وی موجود دن آتے اسے وصف خوب غلام فریدی شاعری دا وی خاصہ ہے۔ تلمیحات دے نال نال اکھاں تے محاورے دا ورتاوا وی خوبصورتی نال کیتا گئے۔ کلاسیکل شاعری موضوعات وچوں ہک موضوع توحید ہے آتے توحید دا پرچار مخلص دی شاعری دا وی اہم جزو ہے۔ توحید، رسالت آتے احکام دین دی

برتری آتے اہمیت دا اظہار بلڈے جیڑھا عام انسان کوں سدھے ڈگ دی ترغیب ڈیندے۔ مخلص دی شاعری اڈھ صدی پہلے دے سرائیکی دیب دا عکس ہے۔ جتھاں ہک سیٹا، جہاں دیدہ بزرگ کہیں بوہڑ تلے یا کہیں تھلے آتے یا کہیں وساخ اندر بہہ لپٹے وسیئیں کوں سدھی مت ڈیندا پٹھے۔ حیاتی دے تجربات انہیں نال وٹا لپٹا فرض سمجھدے۔ ڈو جھے پاسے مخلص آج دے دور وچ بدلدیں ریتیں، روا جیں آتے قدریں دا نوہ کنناں ہے عام انسان دی حیاتی وچ مجبوری تے مقبوری دی جیڑھی سیندے۔

منصف وکدن تہوں نال مخلص

طاقت ور کزور کوں کھاندے

مخلص دی شاعری وچ جتھاں حیاتی دے عمل تے ردعمل، اوندے مثبت تے منفی پہلو ڈکھاوون تے ڈساون دی کوشش موجود ہے انہاں زندگی نال متعلقہ اہم رشتیں دی اہمیت کوں وی نشا برکیتا گئے۔ ماہ جیڑھا دھرتی داسب توں وڈا رشتہ ہے اوکوں ثقافتی بولگھوونی نال جوڑتے پیش کیتا گئے۔ اوندی وڈائی کوں بیان کر کر اہیں جھک نوائی دی تعلیم ڈتی گئی ہے۔ اس شعری مجموعے وچ دیگر ہاوی نظماں دن جہاں دے مختلف موضوعات انتہائی حساس انسان دے جذبات دی ترجمانی کریندے۔ اگرچہ ہوں طویل نظماں کاہنی پڑ چھوئیں نظمیں دا موضوع آتے استفہامیہ انداز نوں سوچ پیدا کریندے، قاری دی دلچسپی دا سبب وی بنڈے۔

مخلص دی شعری پونجی وچ غزلیات آتے ڈوہڑے وی دن۔ مخلص مختلف شعری وکیاں ڈکھاوون تے کراہیں ہک پختہ شاعر ہوون دا ثبوت ڈتے۔ ہڈا نہیں ساریں وکلیں دا موضوعاتی انداز بکوں ہے آتے مرکزی نقطہ "انسان دوستی" ہے۔ جتھاں او وسیب آتے وسیب وائیں کیتے امید دا پیمانہ بنڈے، مثبت سوچ پیندے، حیدرے تحت انسان ڈو جھے انسان نال محبت کرن دا اہر کرے۔ رب آتے رسول ﷺ دی محبت ویس وچ آجا گرتھیوے۔ دراصل شاعر حقیقت پسندی کوں مد نظر رکھ کر اہیں معاشرتی تلخ حقیقتیں کوں سوہٹا انداز ڈتے۔ ہک ذمہ دار فرد ہوون دی حیثیت نال معاشرے دے چھوٹے وڈے نقطیں کوں شعری انداز وچ سادہ لفظیں وچ کامیابی نال پیش کیتے۔

اندھ مزید بھاگ لاوے

ڈاکٹر نسیم اختر

شعبہ سرائیکی

بہاء الدین زکریا یونیورسٹی ملتان

سندھ سنہیا۔۔۔۔۔ زروان ڈیندی شاعری

ہو کے سانس دور وچ فنون لطیفہ دی اہمیت واہو واہ ہے۔ کیوں جو کائنات ارج چو فیروں ایجاداں تے دریا نال دے ٹہل پے ویدن۔ نظریہ صافیت اتے کارپوریٹ کلچر دے نال نال عقلیت (Rationalism) تے تجربیت (Empiricism) دے تغاریاں دی گونج کن پڑندی اے ڈوجھا ہر دے ماغوں نظریے وچسا مقامی لوک ریتاں (Folklores) کول کوہترا پے کر بندن اصولوں انویں مقامی بندے دی ثقافتی سُچاؤ کول کھسن دا ترلہ کرل کارہن۔ ایں ویلھے فنون لطیفہ دی اہمیت نہ صرف دودھ گئی اے بلکہ اتنی مادی خلقت کول جیون دا ڈھال دی آرٹ وچوں لہجہ دے نساں ریاستی قبضہ کرے تاں عوام کول سُچ پلہجہ سمجھن۔۔۔ شاعری کہیں وی دوسوں دی بے لوجھ جوڑ ٹھہرا (منظر کشی) دا بنیاد بنندی اے۔ ڈوجھے اکھراں وچ اکھیا وچ سکدے جو شاعری دا مطالعہ ہون چھڑا سانی قواعد دا مطالعہ نی رہیا بلکہ کہیں وی ترن، تہذیب، تمدن اتے لوک ریتاں دے نال نال دوسوں واسیں دی جذباتی تے وجدانی حالتاں دے رمز رموز وی شاعری دا سو بھاگا وصف بن چکن۔ شاعری ہر دور ارج و سن گیراں دی توحی سُچاؤ دی راگی کہتی ہے۔ ہن ایں ویلھے سرائیکی شاعری لہجے مواد موضوعات اتے اظہار دے سلیقے دے ایں رفیع ترمیمات تے پنج ٹکئی اے جو اسان ایندا کہیں احساس کتری دے بغیر دنیا دی کہیں زبان دے نال تقابل کر سکدے ہن۔ اے سبھو کجھ ساڈے حکمت تے بصیرت نال رکھیے اتے توحی شعور نال سلہو لکھن والیاں دیاں مختیاں تے کاوشاں وچن جیڑھیاں ساڈی بھر پیاں بندن۔ سرائیکی وچ ہر صفت تے لکھیا ویندا ہے۔ شاعری میدان وچ وچہر، غزل، گیت، کافی، سرائیکی، قطعہ، نظم سبھو کجھ سمجھ دیں کرنیں وانگ لاناں پڑا بندے۔ ساڈا تخلیق کار اکتھالی توہاں کول وی بے نقاب پیا کر بندے اتے ارضی عرفان کول وی بیان پیا کر بندے۔ لہجہ دا لکھن ہارہنی ذات دی پنڈ ہن تھہ ارج نی لکھا لاکھا بھل اوہنی ہون ہوند سوا کائناتی اہمیاں کول بھید اتے ضمیر وی کر بندا ہے اتے اپنے شعری تجربے وچ وی شامل کر بندا ہے۔ مختیار مخلص کوٹ ادو نال تعلق رکھن والا انجمنہ تخلیق کار ہے جسیں سرائیکی اساطیر، لسانی قواعد ترنخی تے توحی شعور، تہذیب تے ثقافتی سُچاؤ دے علاوہ لوک ریتاں (Folklores)

کول شاعرانہ شعور نال اپنے شعری تجربے دا حصہ بنائے۔ مختیار مخلص لُحل وقتی شاعر ہن۔ انہیں ہر موضوع تے لکھیے بھل کجھ عرصے توں اپنے کہتے ہک سُچا پودگ آپ لکھیے نہیں تے آپ ایں دگ دے پندھیز وچھین۔ انہاں خود کول اخلاقیات دی ترویج اتے مقصدی شاعری دا پابند کہتے۔ انہاں دی شاعری فی زمانہ تیون والی شاعری توں ایں حوالے نال نہو کھڑی تے وکھری اے جو ایندے وچ نہتاں ریشم جسم نئے دا بیان اے تے نہ پڈ چم رکھیندے، یاردی عہد، ہلکی یا نازمبورے دا ڈکراے بلکہ سندھ سنہیا دی شاعری زروان دی اوپوٹی اے جیندے وچ زمینی ڈکھاں دے پچھاویں آسانی تراخی دے اسباب تے علل، حسن، عدل، مساوات تے امن دیاں بشارتاں بھر لئی دی اہمیت، دین نال رت دا ترلہ، خود شناسی توں خدا شناسی تیں دادرس، فردی جذبے دی عکاسی، قومی وقار دی بحالی، چتوں پیتیں دی طرفداری، رکسیں ریتیں دا احترام، بین المذاہب ہم آہنگی، سرائیکی اکھٹاں دا ورتاوا، سرائیکی دوسوں دی نمازنا، تلمیحاتی حُسن، قلبی حمیت اتے قومی غیرت کول عملی زندگی ارج ڈھالوں دیاں شاعرانہ رسکاں شعری قریے سو دھیاں موجود ہن۔ برصغیر کجھ وچ متھ (Myth) دی اہمیتی اہمیت اے۔ سندھ وادی جیڑھی جو لوک ریتاں نال تھنی تہذیب اے ایندے وچ وی متھ کول ثقافتی عمل دا درجہ حاصل ہے کیوں جو متھ ہمیش لوک ریتاں وچوں بھلدا اوٹ ہوندے۔۔۔۔۔ سندھ نطے دے وچن گیر ہمیش بے ضررتے ڈوجھے نال گھاٹ پیار رکھن والے ریسن ایہا سوب اے جو انہاں دی عام پول چال دے لوظ سادہ تے بناوٹ توں پاک ہوندے ہن اتے ڈوجھا انہاں دی لغت وچ ڈعاواں دا ذخیرہ کہیں وی زباناں توں زیادہ ہے۔ بھانویں ہندی بھکھاں دے بھجن ہوون کیر داس دے ایہات ہوون شاہ شمس دے گنان ہوون یا دل کھے شاہ حسین، چل سرمست یا خوب فرید دیاں کافیاں انہاں وچ بندے دا بندگی نال سانگا کھنڈھن دی اہر موجود ہے۔ ایں ویلھے وچساں بے تہذیبی عروج تے ہے آپا دھاپنی لاج لوجھ مفادات تے ذات دی پوجا پاٹ کول دین ایمان دا درجہ ہووے ملان ویس بھلن تے جتے ہوئے ہوون، سیاسی اگوان آپٹیاں تجوریاں اپنے ہالاں سو دھیاں بدیسی ملکاں وچ پے ہن تھیدے ہوون ملکی ڈھانچہ کھیر کھانڈ پیا تھیند اہووے، بندہ بے وی دے پتال ارج اموندھا تھیکوی ساہ پیا گھنڈ اہووے، انسانیت مُکلیدی پی ہووے، رشتے ناطے زردھن دی جھنکار تلے گر لاندے پے ہوون، دل بجز تے روحاں بریاں تھیندیاں ہوون، اخلاق دی جاہ سفاک لہجے پے گھنڈے ہوون تاں مپڈے ذاتی خیال موجب مختیار مخلص تھیں قلدکار دی دوسوں دایاں کول از حد لوڑ ہے۔ مختیار مخلص دی شاعری اپنے مقامی بندے اتے مقامی ثقافت کول ولدا

جیو بندی پی اے ایہا مختیار مخلص دی بھرویں خوبی اے تے اوندے کلام دی حکیمانہ سوچہ
دی۔۔۔۔۔ اے ویلھا تنزل دے مزے گھسن والی تے نہی دول دی تھاپ تے رقص کرن دا ہے۔
اے ویلھا روحانی اوصاف توں عاری کبھی ماندی خلقت کون اعصابی تے روحانی تھکڑے توں
کڈھن دا ویلھا ہے، اے ویلھا مقامی بندے دی معاش کون بکڑا کرن دا ویلھا ہے کیں اکوں
میاواں دی بجائے سر چاواں دا ویلھا ہے۔ پکوں پکے کیں گوڈے دے قدمیں سٹرن دا ویلھا کس بلکہ
آہٹی پک دی نجابت دی بحالی دا ویلھا ہے۔ آہٹی ثقافت، سچاٹ تے شناخت دی بحالی دا ویلھا ہے۔
اے بندے دا ویلھا نہیں بلکہ اے قیام دی گھڑی اے۔ مختیار مخلص دے سنیجے وچ مند ہدہ دی او
دولت موجود ہے جیدے یاں لاناں پوتر دین وچوں تے پاک کتاب (قرآن) وچوں پھیلن۔ مختیار
مخلص دے سنیجے سچ دیاں اوبانگاں دے جیدے وچ شاعر دے روح دی رانجتن موجود ہے۔ مخلص
دے سنیجے بندے کون گھائی مندوں سچا گ کریندن (متحرک تھیون تے اُکسیندن تے ایدے نال
نال ویس دے جی تعصب نفرت تے کینے دے رنگ کون وی لہیندن)، سندھ سنہیا خود شناسی تے
حق بنی دے مرحلے توں گورن والے پک اتھے قادر الکلام شاعر دے عرفان و بندے سوجھل
ڈیوے دے جیدے وچ مختیار مخلص تیل نی پاتا بھل اپٹے جگر دی رت نال انہاں کون کون سوڈے۔
مخلص دا اسلامی ادبی مطالعہ وسوں دی ترخ نال سونہرہ سچاٹ تہذیبی ثقافتی تے عمرانی نظریے نال
آگاہی تے بدلے سماجی منظر نامے نال شناسائی انہاں دے شعراں وچوں نشا ہے۔
چنگیں تے میعاری شاعری ہمیشہ دل تے وماغ ڈنہاں تے پک سواں اثر گھیندی
ہے۔ شاعری ہمیشہ اوہا اہاگاں تے سفر کریندی ہے جیوھی ساڈے جذباں تے عملی زندگیاں نال
جودی ہووے تے اجتماعی رویاں تے عصری صداقتاں نال موہنہ تار پوتھی ہوئی ہووے۔ ایں ویلھے
شاعری کثرت نال تھیندی پی اے۔ مختیار مخلص دی شاعری ایں طرحاں دی سچا پو ہے جو اوندنا
موضوع عارضی یا سطحی کائناتی بلکہ زندگی دے ہمہ گیر معاملات تے حقائق ایں شاعری دا موضوع
دے۔ سنہیا بنیادی طور تے پیغام کون آکھیا ویندے۔ سندھ سنہیا پک شاعر دا شعوری تے تہذیبی
پیغام ہے۔ اے پیغام نیکی دے فروغ واسطے پک درد مند دل دی آواز اے، اے پیغام مستعار
ہے دین مبین کنوں، اتے اے پیغام اخلاقی قدراں دی راگی دا پیغام اے، اے پیغام بے
تہذیبی کون تہذیب، بے ضمیری کون ضمیر، جہالت کون تعقل پندی تے بے عملی کون عمل وچ
ڈھالٹن دا پیغام اے۔ اے پیغام عمل دا، عدل دا ہے، مساوات دا ہے، بھائی چارے دا ہے، علم

زللہ توں رک و تھن دا ہے، حرام خوری توں تھن دا ہے، ریا کاری توں پر بھرا تھیون دا ہے، بے
شری توں جتنا تھیون دا ہے، نس نس وچ عشق محمدی ﷺ بھرن دا ہے، دل دے شیشے کون کلمہ حق
نال مانجن دا ہے، اے پیغام خود شناسی داوی ہے اتے خد اشاسی داوی۔۔۔۔۔ وڈا لکھن والا
ہمیشہ آٹے بند دے، نہاں لکھن والیاں کون متاثر کریندے جیویں تاریخ ادب دے اتم آشاک
شاعر حکیم ثنائی دا جگ مشہور واقعہ ہے جو انہاں دے پک شعر مولانا روم دی زندگی دا رخ ہی بدل
ڈتا، تھیا ایں جو مولانا روم وڈے ٹھاٹھ ہاٹھ نال پک رستے توں گزردے پئے ہن، شاہ شمس تبریز
انہاں کون اپن جیت ہوں رستے تے ملیے تے پچھاں کیتا جو بجا ہدہ تے ریاضت دا کیا مطلب
ہے؟ مولانا روم فرمایا اتباع شریعت، شمس تبریز ولد پڑا جو اے تاں سب جائدن بھل اصل مقصد علم
تے مجاہدہ دا اے ہے جو انسان کون نکالے (منزل) سچا پو اے تے دل شنائی دایے شعر پڑھیا

علم کز تو ترانہ بستاند

جہل زان علم بہ یوو بسیار

ایں شعر کون سن کے مولانا روم تے وجد طاری تھی گیا اتے انہاں شمس تبریز دے ہتھ تے
بیعت کر گھدی، ہنوی انہاں ایں واقعے توں بعد لکھی۔ آکھن دا مطلب اے ہے چنگر اشعراو ہو ہے
جیو ہاندہ بندے شعور وچ ودھارا کرے تطہیر جذبات دا موجب بٹے، بندے دی سوج وچ مثبت تبدیلی
پیدا کرے بندے کون متحرک کرے نا امیدی توں کڈھے، امید تے رجائال جوڑے۔ مختیار مخلص دی
شاعری وچ اے وصف ہے بیا جواں شاعری دی قرأت نال نہ صرف جذبہ ایمانی کون تقویت ملدی ہے
بلکہ بندہ خود استغابلی تے دی مجبور تھی ویندے، سندھ سنہیا مختیار مخلص دی معاری تخلیق ہے جیوھی فصاحتی
حوالے نال وی اتے بلاغتی حوالے نال وی دل چنگویں ہے تے شاعرانہ سوجھ نال وی ساہزی ہوئی ہے۔
سرائیکی ادب وچ لٹ گنت جھپڈ رکتاں باں وچوں اے لکھت ایں وی اہم ہے جو اے اخلاقی تے
مقصدی موضوع تے آہٹی نوعیت دی پہلی موثر کتاب ہے جیوھی پند و نصائح اتے دانش و حکمت نال بھر
ہے۔ میکوں یقین اے جو مختیار مخلص سیں دی اے مدبرانہ تے مخلصانہ کاوش سرائیکی شعری حلقیاں
وچوں ضرور پذیرائی حاصل کریسی اتے سنہیادی صنف انہاں دے نال سچاٹی ویسی۔ انشا اللہ

پروفیسر عمران میر

صدر شعبہ سرائیکی

گورنمنٹ ڈگری کالج ڈیرہ غازی خان

خُدا دی حمد و ثناء دی خاطر
اے دُنیا ہے مصطفیٰ دی خاطر
جے توں وسیلے کوں نہیں منیدا
نہ ہتھ اُٹھائے کر دُعا دی خاطر

☆☆☆

رب ہے رازق چو فیر ڈیندا پئے
کہیں کوں لکروں وی پر ڈیندا پئے
واحد مخلص ہے ڈے کے منگدا نہیں
کہیں کوں تھوڑی یا ڈھیر ڈیندا پئے

☆☆☆

قطع

پک خُدا دے علاوہ خُدا کون ہے
 اوندی رحمت کنوں دی خُدا کون ہے
 میں لا تقطو دے اشارے تے ہاں
 میڈا مخلص خُدا دے سوا کون ہے

☆☆☆

قرآن وِچ ہے موجود بھل گئیں
 ادب دی مخلص حدود بھل گئیں
 تیں راہ بہشت داوی وسار چھوڑے
 نبی ﷺ تے جیکر درود بھل گئیں

☆☆☆

رب رحمن رحیم تے خوش ہاں
 ہر دم مخلص مہم تے خوش ہاں
 میڈے لیکھ کون لکھن والے
 خالق دی تقسیم تے خوش ہاں

☆☆☆

بکھ ہے پاڈ کھ اے سدا یاد رہندے
 او تھیندا نی ہرگز خُدا یاد رہندے
 امیریں کوں دولت دا نشہ نی بھلدا
 غریبیں کوں مخلص خُدا یاد رہندے

☆☆☆

قد کاٹھ سعادت پگال کھڑے
 استاد ریاضت پگال کھڑے
 انکاری تھی کے سجدے توں
 شیطان عبادت پگال کھڑے

☆☆☆

جیڑھا خوف کنوں ساہ چھن گھندے
 اوکوں وقت وی ہرگز چن گھندے
 اوندی ہنجھ دے شور شرابے کوں
 پک مخلص رب ہے سُن گھندے

☆☆☆

پھر اوتیں جے تیں پھر سگدیں
 نہ کہیں توں مخلص ہر سگدیں
 توں پک کوں ڈونہیں کر سگدا
 توں ڈوکوں پک تاں کر سگدیں

☆☆☆

خدا دا پڑھ کے قرآن ڈیکھو
 نبی ﷺ دا مخلص بیان ڈیکھو
 طواف کعبے دا روک ڈیوے
 نماز افضل ہے شان ڈیکھو

☆☆☆

ساہ جیندے جی دا رُکدا پئے
 ول مخلص سب کجھ مکدا پئے
 جتھ بر اولاد دا اٹھدا پئے
 اُتھ بر ماء پپو دا جھکدا پئے
 ☆☆☆

وڈے مغرور تھی گئے ہیں
 تہوں مجبور تھی گئے ہیں
 دوا دی لوڑ پئے گئی اے
 دُعا توں دور تھی گئے ہیں
 ☆☆☆

اپنی بقاء دی مخلص دُنیا اُجاڑ کے
 چھیکو خوار تھے ہیں رساں وگاڑ کے
 اپٹا ہے گھر بنایا لکھیں دے خرچ تھے
 رب دا ہے گھر بنایا چندے اُگاڑ کے
 ☆☆☆

کہیں جاہ اپنے اندر دا اظہار نہ کریں
 جی گالھ تو مخلص جی انکار نہ کریں
 منہ دے مٹھے شخص کنوں وی وانڈھا لنگھیں
 مانگوں مت دے بندے تے اتار نہ کریں
 ☆☆☆

محبت دی سوہٹی ادا بن کے جیوو
 غریب دی خاطر دُعا بن کے جیوو
 تکبر کوں چھیکو پریں سٹ کراہیں
 بھرانویں دے مخلص بھرا بن کے جیوو

☆☆☆

ظالم اہج وی ظلم کماندے
 پٹا ہن تیں پیریں ڈھاندے
 مُصیف وکدن تہوں تاں مخلص
 طاقت ور کمزور کوں کھاندے

☆☆☆

جے پنج وقت دا شعور تھسی
 تاں ہر نہہوست وی دور تھسی
 خُدا دی مخلص کرم نوازی
 تے پل وی سوہیں عبور تھسی

☆☆☆

توں الیندیں الا کے رنجایا نہ کر
 اپٹا اندر وی کہیں کوں ڈکھایا نہ کر
 تیکوں مخلص' الاوٹ تو روکیا تاں نہیں
 تیکوں آکھے جو تکتھا الایا نہ کر

☆☆☆

سچا کہیں جاہ ہر دا کانتی
گُوڑا پُڈ کے تر دا کانتی
اُنویں ہر کوئی مردا ویندے
ہر کوئی مُخلص مردا کانتی

☆☆☆

توں اہج تاں کھل کے عذاب ڈیسیں
تاں کل کوں رو کے حساب ڈیسیں
توں نال خلقت دے ڈینہ کریندیں
خدا کوں پک ڈینہ جواب ڈیسیں

☆☆☆

جے گئی غریبیں دے نال ہوی
او آپ اپنی مثال ہوی
ترخ جیندے وی گیت لکھی
او شخص مُخلص کمال ہوی

☆☆☆

ہر حال حوالے قسمت دے
ہن مُخلص بھالے قسمت دے
جے چپ دے تالے ہوسن تاں
کھل پوسن تالے قسمت دے

☆☆☆

اُڈ کے ساہ اسمان دو ویندن
 ولدے ول رحمن دو ویندن
 مخلص چتے راہ پے بدلوں
 سارے راہ غستان دو ویندن

☆☆☆

توں حق دی خاطر نیلام تھی ونج
 تے سچ دا مخلص غلام تھی ونج
 غرور آکڑ وڈائی کوں سٹ کے
 جے خاص بنڑدیں تاں عام تھی ونج

☆☆☆

ایں خالق دی کائنات اِج رہ
 ایں نازک جھبیں حالات اِج رہ
 بہوں مخلص جاہ ہے رہوں دی
 جے رہندا ہیں اوقات اِج رہ

☆☆☆

او انج تھی کے مجبور کھڑے
 نہیں ڈسدا مخلص نور کھڑے
 تیڈے کوڑ دی ایڈی بدبو ہے
 پک میل فرشتہ دور کھڑے

☆☆☆

جیکر اوپرے راہ تو بچوں
دل تاں ہلدی بھاہ توں بچوں
اوں ڈینہ مخلص عید کریوں
جنیں ڈینہ عیب گناہ توں بچوں

☆☆☆

خدا دا جیکوں وی خوف ہوئی
او اپٹے اندر کوں خوب دھوسی
او پئے دی خاطر دُعا کریئی
دُعا دی اوکوں نہ لوڑ پوسی

☆☆☆

توں تکرار کوں چھوڑوں ڈوہیں
میں ، میں تو مونہہ موڑوں ڈوہیں
نفرت وِج کیا لاتھے مخلص
رشتے پیار دے جوڑوں ڈوہیں

☆☆☆

کوئی بے قسمت دے نال آویندے
اپٹی روٹی تے دال کھا ویندے
رب دی رحمت کوں نال گھین آندے
ہر مُصیبت کوں نال چا ویندے

☆☆☆

جیکر توں اندر دا صاف تھیسیں
 بے کوڑ ڈٹ دے خلاف تھیسیں
 یقین کر وچ قسم خدا دی
 جیکر ہیں مخلص تاں معاف تھیسیں

☆☆☆

توں پڑھ کے سوہٹا کلام بھیجیں
 تے بن کے نوکر غلام بھیجیں
 خدا توں کئی شے منکن توں پہلے
 نبی ﷺ تے مخلص سلام بھیجیں

☆☆☆

توں بے سہارے دی ڈھال بن وچ
 توں کہیں دا مخلص خیال بن وچ
 توں پئے دی ول ول مثال ڈیندیں
 توں آپ جگ تے مثال بن وچ

☆☆☆

تیں پیار دا رشتہ جوڑیا نہیں
 تیں نفرت توں مونہہ موڑیا نہیں
 تیں مخلص سنگتی چھوڑ ڈتن
 تیں بحث کوں ہرگز چھوڑیا نہیں

☆☆☆

ڈس کیوں پکرن وچ کھڑیں
یا رب کوں ٹکرن وچ کھڑیں
دل تروڑ کے مخلصِ خلقت دا
دل کعبے چکرن وچ کھڑیں

☆☆☆

کوئی ہنچھ تے ٹھل پے گھر پٹھیں
کوئی مخلص کھل پے گھر پٹھیں
یا کہیں کوں کعبے ٹکریا نہیں
یا کہیں کوں مل پے گھر پٹھیں

☆☆☆

تیڈی زندگی گوری مکرین وچ
کیا لبھی بھونیں تے ٹکریں وچ
ست چکر کٹ کے کعبے دے
ہیں مخلصِ دل وی چکریں وچ

☆☆☆

نفرت بھاء بھڑکیندی رہ گئی
آفت نیک سوچیندی رہ گئی
ساکوں مخلص جوئے کھا گئے
بھین بھرپی ویندی رہ گئی

☆☆☆

(نبی ﷺ دا خواب تے نور الدین زنگی دی مدینے آمد

جنہیں اکوی ڈینداسفرسولہاں ڈہنہہ وچ کیئے)

اپنڑیت دا رنگ ڈکھلایا گئے
 گل ماجرہ حال سُٹایا گئے
 اوں مخلص جھنیں پک زنگی کوں
 پہوں دور کنوں سڈوایا گئے

☆☆☆

اپٹا اندر بھاری ویندن
 گودے مخلص ماری ویندن
 ساڈیاں نسلاں گروی رکھ کے
 آپییاں نسلاں تاری ویندن

☆☆☆

نگاہ کوں جیکر سنبھال ٹرسیں
 تے رب دی مرضی دے نال ٹرسیں
 ہے بھوئیں وی تیڈی فلک وی تیڈا
 جے کر کے مخلص خیال ٹرسیں

☆☆☆

توں سوچ اپنی بقاء دے بارے
 جزا دے بارے سزا دے بارے
 توں سورة مؤمن کوں پڑھ ہاں پہلے
 ولا توں سمجھیں دُعا دے بارے

☆☆☆

جے توں وی ظالم دی کار تھیسیں خوار تھیسیں
 جے شک دا مُخلص شکار تھیسیں خوار تھیسیں
 جے اپٹیں موٹھیں تے زور ڈیسیں تاں ٹھیک رہیں
 جے کہیں دیں موٹھیں سوار تھیسیں خوار تھیسیں

☆☆☆

(واقعہ اذان بمقام سری نگر جولائی 1931)

او سوچ سوچ دی نشان تھیء
 تے دُنیا مُخلص حیران تھیء
 جو پاوی (۲۲) بندے شہید تھے ہن
 تاں یک مکمل اذان تھیء

☆☆☆

اکھیں کوں مُسلسل روانی ملی ہے
 ولا وِج کے قوت ایمانی ملی ہے
 کرم ہے خُدا دا جو توبہ دے صدقے
 زلیخا کوں مُخلص جوانی ملی ہے

☆☆☆

ہن رب دے گل محبوب نھی
 مخلوق توں اعلیٰ خوب نھی
 اوکوں علم ہا یوسٹ زندہ ہے
 کیوں روندا ہا یعقوب نھی

☆☆☆

(غازی علم دین شہید)

رب دا مخلص کھڈ بٹا گئے
ظفر کوں اقبال ڈسا گئے
توں میں سوچ سوچیندے رہ گئے
پتر درکھاٹ دا بازی چا گئے

☆☆☆

(اسحاب کبف 137 سال بعد سچ)

دقیانوس دی ظلمت دا ہے کوڑ پلال دا عرصہ
رب دے عاشق مخلص دے بھرپور کمال دا عرصہ
عرصہ لنگھدیں دیر نی لگدی قدرت رب دی ڈیکھو
گزر یا ہے ڈو (۲) پھر دے اندر ترائے سو سال دا عرصہ

☆☆☆

یمن دا واسی قرآن سڈے
نبی ﷺ دا مخلص بیان سڈے
ہلال حبشی اذان ڈیندے
اولیں قرنی اذان سڈے

☆☆☆

کئی کر چلچے ہا چیت وقتی
اناء دی تختی کوں میٹ وقتی
اے وقت مخلص نہ وقت ڈیسی
ایں وقت کوں وی سمیٹ وقتی

☆☆☆

او بکھ ڈکھ بھوگ بھلا ڈیسی
 تیکوں ول وی روز دُعا ڈیسی
 دل ماء دا مخلص نازک ہے
 جے رو پئی عرش ہلا ڈیسی

☆☆☆

وقت تے پیسہ نک نہیں سگدے
 کہیں جاہ مخلص وک نہیں سگدے
 دولت ہے یا وقت مخالف
 کہیں دی قسمت چھک نہیں سگدے

☆☆☆

اوکھے راہ دو ویندے پئے ہیں
 عیب گناہ دو ویندے پئے ہیں
 اسان مخلص ضد نی چھوڑی
 لگدے بھاہ دو ویندے پئے ہیں

☆☆☆

ہے ناز نخرہ جناب تیکوں
 غرور کر گئے خراب تیکوں
 تیں تاں مخلص ہے وقت گالیا
 اے وقت ڈیسی جواب تیکوں

☆☆☆

تیوں تکرّ تے بہوں غمازِ
 خُدا دی لاٹھی وی بے آوازِ
 جیوہا وی مخلصِ نیاز مند ہے
 اوندی تاں زندگی بہوں درازِ

☆☆☆

نہ کجھ دُعا دے بغیر تھیسی
 جے ماء ہے راضی تا خیر تھیسی
 توں روز پیریں تے ہتھ رکھیں
 تے روز جنت دی سیر تھیسی

☆☆☆

خُدا دی رحمت قریب تھی پووے
 کرم وی مخلصِ عجیب تھی پووے
 جیں مُقدس ﷺ دا سایہ ڈسدا نہیں
 اوہیں دا سایہ نصیب تھی پووے

☆☆☆

چس ہے پیار امر کر ونچوں
 نفرت کوں وی بر کر ونچوں
 مخلص ماڑ محل توں بہتر
 کہیں دے دل وچ گھر کر ونچوں

☆☆☆

توں ہر ڈکھ اڈے کیوں ڈیندیں
 وت روز دے پڈے کیوں ڈیندیں
 ڈھہہ پیریں مخلص ملدے ہیں
 ہتھ کرتے پھڈے کیوں ڈیندیں

☆☆☆

ہر پک دی کھو جھلویندا پے
 ہر مخلص کوں ازمیندا پے
 لکھ حمد ہن میڈے مالک دے
 ڈو وقت دی روٹی ڈیندا پے

☆☆☆

آلفت نال نہیں کئی شے رلدی
 پیت پریت ہے اوکھیں پلدی
 ہولیاں چیزاں بل چل ویندیں
 وزنی شے نہیں جاہ تو ہلدی

☆☆☆

ویندیں ویندیں کھیڈ بٹا ونج
 کہیں تے مخلص تھورا لا ونج
 ہس پک ادنی نوکر بٹن کے
 ایں مخلوق دے کمیں آ ونج

☆☆☆

آکھے جی تے جی نہیں منگدا
 گھر دی روٹن وی نہیں منگدا
 دھی ہے مخلص رب دی رحمت
 پتر تاں منکدیں دھی نہیں منگدا

☆☆☆

سچ کوں ڈنگ تے ڈنگ لگ گئے ہن
 تہوں تاں کوڑ کوں رنگ لگ گئے ہن
 ساڈی سوچ کوں جندرے لگ گئے
 جندریں کوں ول زنگ لگ گئے ہن

☆☆☆

جے ڈر توں نیر وہا سگدے
 او بھوئیں اسان رُوا سگدے
 اوندی ہنچھ دا مخلص ہک قطرہ
 بھاہ دوزخ دی وسما سگدے

☆☆☆

ہے منہ تے کاوڑ خلوص اندر
 تے ماءِ محبتیں دا ہے سمندر
 میں ماءِ دی مخلص دُعا جھلینداں
 تہوں مُقدر دا ہاں سکندر

☆☆☆

ہے مغرب دا چٹھو او مُنڈھ لا دا کملا
 کیندے برتے رکھسوں ایں مشرق دا شملہ
 ایوٹی جھیاں کئی نظر دا نی مخلص
 تہوں تاں ہے بیٹ المقدس تے حملہ

☆☆☆

ہر پک اوپری چال کوں بدلوں
 گھائے دے بھائیوال کوں بدلوں
 مستقیل کوں سامنے رکھ تے
 بخل کے ماضی حال کوں بدلوں

☆☆☆

خدا تاں عزت وی لکھ ڈیتی ہے
 تے شان دُنیا توں وکھ ڈیتی ہے
 ایں ماء دا مخلص مقام ڈیکھو
 بہشت پیریں تے رکھ ڈیتی ہے

☆☆☆

رت کوں ڈیہدیں مت وی ڈیکھیں
 پیت پریت تے پت وی ڈیکھیں
 جے کئی مخلص مونہہ چا پھیرے
 اوندے مونہہ دو وت وی ڈیکھیں

☆☆☆

منیں تاں ہس پک دی منیں
 دل نی مخلص کہیں کوں کھنیں
 پہلے دل دا گُجا کڈھ کے
 دل توں کہیں دے بھولے بھنیں

☆☆☆

بگیزویں ساہ ہن کے تیں تہیں
 کل دی دُنیا ڈیکھ نہ سہیں
 کہیں کوں مخلص بگل نہیں لیندا
 چھیکو موت دے بگل وچ لہیں

☆☆☆

تپے وی ہوون پئے لکھ تعلق
 مگر بچیدی ہے اکھ تعلق
 اسان ہیں مخلص جفا دے منکر
 جے پوہج ہووی تاں رکھ تعلق

☆☆☆

دُنیا کولوں بالگل ہٹ کے سوچا کر
 نگ دے نال لکیراں کھٹ کے سوچا کر
 قبلہ خاص مقرر کر کے سوچیں دا
 ہر کوں مخلص سجدے سٹ کے سوچا کر

☆☆☆

پھلیں دا بار بگل اچ ہے
 خبر نی خار بگل اچ ہے
 توڑے میں جیت ویندا ہاں
 ولا وی ہار بگل اچ ہے

☆☆☆

چمدو لا دا لگب گئے سوروں
 مُخلص تھی کے پل پل بھوروں
 یا تاں وقت دے رلے ٹروں
 یا ایں وقت کوں رلے ٹوروں

☆☆☆

وقت سب گجھ ڈسیندے ساکوں
 وقت مُخلص سکھیندے ساکوں
 وقت بے شک نظر دا کاتنی
 وقت ہوں گجھ ڈکھیندے ساکوں

☆☆☆

تجھ ہے ایہو ڈھلیا ویندے
 ڈیکھو بھوئیں دو رلیا ویندے
 مُخلص دیر کریندا پٹھیں
 جلاں ہر کوئی ولیا ویندے

☆☆☆

توں ول دل پُولیاں مریندا تاں ودریں
 ولا تھی کے شوخا الیندا تاں ودریں
 ایہو وقت مخلص تیکوں بھن سٹیہی
 توں چدے تے چدا بھنیدا تاں ودریں

☆☆☆

سوئے ظرف ضمیر پسند ان
 دل دے چے کھیر پسند ان
 خلقت کوں تاں کھل ہے بھاندی
 رب کوں مخلص نیر پسند ان

☆☆☆

توں ڈیکھ قدرت دی رنگا رنگی
 خدا تاں ڈیندا نہیں کہیں کوں تنگی
 دُعا ہے دوزخ توں رب بچاوے
 بہشت رب توں کڈاہیں نی منگی

☆☆☆

وقت کہیں کہیں کوں سخت لگدا ہے
 وقت مخلص کوں بخت لگدا ہے
 توں تاں اہریں جو وقت بدلوں ہا
 وقت بدلن تے وقت لگدا ہے

☆☆☆

جیکر چین ملدا ہے کھکھیں دے گھر اِج
 ولا لکھ وی کانتی ایں کھکھیں توں وزنی
 جیکوں توں سجھدا ہیں کھکھیں توں ہولا
 اے ممکن ہے ہووے او لکھیں تو وزنی

☆☆☆

میں حوا جی دی وفا کوں سڈیے
 میں رب دی مخلص رضا کوں سڈیے
 خُدا دی بعد اِج سُجھاں تھی اے
 میں سب توں پہلے تاں ماء کو سڈیے

☆☆☆

خیر چنگائی دے صلے کھٹوں
 دل مخلوق دے گلے سٹوں
 متاں کہیں دا شکوہ تھیوے
 چُپ دے مخلص چلے کھٹوں

☆☆☆

خُدا دی قسم ہے خُدا تیڈے نال ء
 نبی ﷺ سیں دا نُسخہ دوا تیڈے نال ء
 فرشتے وی جھک جھک کریسن سلامی
 جیکر ماء دی مخلص دُعا تیڈے نال ء

☆☆☆

جیڑھا سوچ رکھدے قلندر توں وزنی
 اوندے بخت مُخلص سکندر توں وزنی
 اے سچے سمندر توں موتی نکلدین
 مگر اکھ دا موتی سمندر توں وزنی

☆☆☆

ایں میں کوں مُخلص مریندا گئی نہیں
 تے ڳالھ حق دی کریندا گئی نہیں
 خُدا کوں ہر گئی تاں پک منیندے
 خُدا دی پک وی منیندا گئی نہیں

☆☆☆

امیر یا گئی غریب تھیندے خُدا دی طرفوں
 عُروج کہیں دے قریب تھیندے خُدا دی طرفوں
 ہزار ترلے دے بعد مُخلص سُچاڻ تھئی ء
 سکون دل کوں نصیب تھیندے خُدا دی طرفوں

☆☆☆

توڑے اندر وی صاف ہے تیڈا
 دیر لگدی ہے پاک تھیوڻ تے
 سٹ تکبر غرور توبہ کر
 دیر لگدی نی خاک تھیوڻ تے

☆☆☆

ہے رب دا مخلص کلام پہلے
 تے بن نبی ﷺ دا غلام پہلے
 جیکر تکبر توں بچتاں چہندیں
 تاں کر گھدا کر سلام پہلے

☆☆☆

ہر پک لڑائی کوں بھل ورنج
 پئے دی بُرائی کوں بھل ورنج
 چچکاں تاں ایں ہے مخلص
 اہٹی چچکائی کوں بھل ورنج

☆☆☆

وقت پک ڈینہہ زوال ڈیندا ہے
 وقت مخلص کوں حال ڈیندا ہے
 اوکھا وقت پک شفاف شیشہ ہے
 گئی گئی چہرے ڈکھال ڈیندا ہے

☆☆☆

ہے ڈکھ ارمان اولاد کنوں
 نہ تھئے احسان اولاد کنوں
 تیڈے ہتھ اچ سوئی بہتر ہے
 ایں نافرمان اولاد کنوں

☆☆☆

سُدھے راہ توں دید نہ چکے
 اپنی جاہ توں دید نہ چکے
 بندہ اک چک تھی وی سگدے
 بگل دے پھاہ توں دید نہ چکے

☆☆☆

کیا کرٹے بے مقصد جی کے
 دین دھرم توں غافل تھی کے
 مخلص گالھ کوں پاٹی ڈیندین
 آخر زہر دا پیالہ پی کے

☆☆☆

بے چنتے تھی کے گھمدے ہیں
 اسان رب دے ناں کوں چمدے ہیں
 گئی گولیاں کھا کے سدا ہے
 اسان روٹی کھا کے سمدے ہیں

☆☆☆

کہیں کوں اپٹا ڈکھ سٹواون چرگاں کانتی
 کہیں دے اگو نیر وواون چرگاں کانتی
 پدھ چا پتھر پیٹ تے مخلص چرگاں رہیں
 کہیں کوں بگھا پیٹ ڈکھاون چرگاں کانتی

☆☆☆

کر لئی موہن تے چھاں مُحَمَّد ﷺ
 تے سُٹسی مُخلص دی دھاں مُحَمَّد ﷺ
 خُدا دا بندہ مایوس نہ تھی
 خُدا دی رحمت دا ناں مُحَمَّد ﷺ

☆☆☆

رب دی نعمت خاص وِچسین
 کے تئیں اپٹاں زور وِچسین
 مُخلص کھیر کوں وِچکٹ پئے بگین
 ڈس ہاں کیوں پتر پلِیسین

☆☆☆

دل دی کاوڑ کر کے مٹھی
 سٹ کے ہر پک سوچ اپھی
 گھر گھر مُخلص ماتم رہی
 جے تئیں قوم نہ تھسی کٹھی

☆☆☆

چنگی لنگی ڈسدی پئی اے
 قوم تاں دل دی وِسدی پئی اے
 گووے سارے اُتلے پڑ ہن
 خلقت شوئی پسدی پئی اے

☆☆☆

جیزھے مونہہ تے ڳالھ کریندن مخلص ہن
اوکھے ویلھے ساتھ نہیندن مخلص ہن
مونہہ تے جو تعریف کریندن مخلص نہیں
جیزھے تیکوں عیب ڈسیندن مخلص ہن

☆☆☆

اے چھوڑ لیکھے حساب نہ کر
ولا گئی چٹنا جناب نہ کر
توں کہیں کوں مخلص زبان ڈے کے
زبان اپنی خراب نہ کر

☆☆☆

فنا دی جیکر بقا سمجھدے
جزا سزا کوں ولا سمجھدے
اے لوک مخلص خدا نہ بڈدے
خدا کوں جیکر خدا سمجھدے

☆☆☆

سنگتی بن کے حال وٹڈیرن
مخلص تھی کے راہ ڈکھلیرن
جنیں ڈنہہ میڈی چپ تھی ویسی
اول ڈنہہ میڈے لوظ الویرن

☆☆☆

ہن گھر وی اوپرا گھر لگدے
 کہیں غیر دا میوں شر لگدے
 جنیں جاہ تے راتاں جاگدیاں ہن
 اوں جاہ تے ڈینہہ کوں ڈر لگدے

☆☆☆

پہلے تاں اپٹی او میں کوں مریندن
 ولا او زمانے دے ڈکھ سکھ وٹیندن
 جیڑھے لوک مخلص خدا والے ہوندن
 خدا کوں منیندن خدا دی منیندن

☆☆☆

ایہو خاص خیال ہے رکھٹاں
 ذائقہ مخلص موت دا چکھٹاں
 ہتھ اپٹے ہتھویکے کر گھین
 ہر کہیں وٹے ہتھوں سکھٹاں

☆☆☆

ساہ دے سانگے کھٹن لگ پے
 نیک کھا کے کٹن لگ پے
 جیڑھے مخلص پاک وطن وچ
 لگن آئے ہن لٹن لگ پے

☆☆☆

تاڙا ترو گھني جوڙ اڳاڻا
 مانگوين چهاڻ تون ڏهڀ هه چڱي
 جهاڻ مخلص دال نه گله
 اون جاه هرگز چڀ هه چڱي

☆☆☆

قرآن دے پارے پارے وڃ
 هے ذڪره ساڙے بارے وڃ
 كهين سگتي دوست منافق تون
 هے دشمن وت وي وارے وڃ

☆☆☆

جے تين اُلفت تيڙے اندر گھاڙ گھنڀي
 اوتين نفرت تيڙے هاڻ کون پاڙ گھنڀي
 پکے وڻ تون لکهاڻ تيلياڻ بن تان سڀد ين
 پکا تيلي لکهاڻ وڻ کون ساڙ گھنڀي

☆☆☆

بھلا کے کاوڙ سرير کر وڃ
 سرير دي دي اخير کر وڃ
 خدا دي رحمت هے نال تيڙے
 بيڪر هين مخلص ٺھڙير کر وڃ

☆☆☆

ہک ہک ہنجھوں نیر ویندین
 سے سے مخلص بھوگ بھگیدین
 دل تاں تچے پاسے کائے نہیں
 دل کیوں ایندی گالھ منیدین

☆☆☆

سوہٹی سوچ سفر دو جہلوں
 اپنے دیس نگر دو جہلوں
 پڈ بگئی دینر مک گئے میلہ
 ہن تاں مخلص گھر دو جہلوں

☆☆☆

آپٹاں اوپرا اے نہ ڈیکھیں
 ڈھاندا پئے تاں ٹیک لوتجے
 چنچکاں تاں ہے کہیں اٹ پھرتے
 تھی کے مخلص نیک لوتجے

☆☆☆

ڈیکھو دُنیا رنگ برنگی
 گئی گئی رنگیں نال رنگے
 ہر گئی اتھاں بکری وانگوں
 اپٹیں پیریں آپ رنگے

☆☆☆

جیڑھے شرم حیا دے جاٹو
 مخلص بر دی چادر ہونڈن
 جیڑھے بُرے کم توں ڈردن
 اوہے شیر بہادر ہونڈن

☆☆☆

گئی خیر چرگائی دی راند کپڑ
 ایں ویلھے وقت دی شانڈ کپڑ
 بس پاند چھوڑا کے دُنیا توں
 کہیں مخلص دا ہُن پاند کپڑ

☆☆☆

کپڈن دا ترلہ ودے مریندے ہیں
 پیو دا ترکہ ودے ولیندے ہیں
 تہوں تاں مخلص حرام کھاندے ہیں
 تہوں تاں چوری ودے کریندے ہیں

☆☆☆

بھلے لوک پرانے نی بھلدے
 چگے حق ہمائے نی بھلدے
 موئے تاں ہرگز بھل دی سگدن
 در تے مخلص آئے نی بھلدے

☆☆☆

جئیں ہے اپنی ذات سُنچاٹی
 رکھدا ہے او سوچ سیاٹی
 جیردھا اپنے نال ہے مخلص
 ڈیندے اپنی گالھ کون پاٹی

☆☆☆

کہیں دی چیل نوا گئی روٹی
 کہیں کون ویچ وٹا گئی روٹی
 گئی تاں روٹی رنج کے کھاندے
 کہیں کون مخلص کھا گئی روٹی

☆☆☆

بچ نہ ڈیون گالھ نہ پھٹن
 ڈونہیں ہتھیں نال پئے لٹن
 رل کے مخلص قوم دے وڈ کے
 گتھلی دے وچ گرو پئے کٹن

☆☆☆

جڈاں ساڈی سوچ دی رادھی
 وئی ول کے رس آ بٹی
 بھاتے پکسی میل نکھڑی
 پت دی مخلص چس آ بٹی

☆☆☆

بگ ڈینہہ آون ہک ڈینہہ ونجٹ
 ڈو ڈینہہ تاں ایں حال گزارے
 زندگی مخلص ڈو ڈینہہ دی ہے
 چوں ڈینہہ دا کہیں ڈٹ چا مارے

☆☆☆

حقیقتیں دی بقا تے کھڑ ونج
 قدم وی اپٹے جاتے کھڑ ونج
 خدا دا کلمہ ہے لا تو شروع
 جیکر ہیں مخلص تاں لاتے کھڑ ونج

☆☆☆

میں تاں کوچھی میں بے متی
 میں توں مخلص تھی بے پتی
 میں تاں اوکوں عرش تو سیٹے
 میں تاں اوکوں بر دی گھتی

☆☆☆

گوڑا پٹھے مار کے پٹا
 سچ تاں مخلص لگدے گھٹا
 ساڈی سوچ ہے داٹہ داٹہ
 ساڈا خواب خیال ہے اٹا

☆☆☆

کہیں کوں پاڻ پڑوپا اوکھی
 کہیں کوں مخلص پتھ چا ڈتے
 کل میں ستھ الواون لگاں
 غربت منہ تے ہتھ چا ڈتے

☆☆☆

وَل وِل ڳالھ کریدیں رکھی
 مخلص پک ڈینہہ تھیسیں ڈکھی
 رچ دے اہ مخرج ہن تیکوں
 خلقت ہے اخلاق دی بکھی

☆☆☆

ڈٹر پھوت وڈایاں سٹ کے
 تھی کے جھکا ڳالھ کرتے
 پکی پیٹھی سوچ کے مخلص
 سو دی ہکا ڳالھ کرتے

☆☆☆

وَل وِل ہکا گٹ پیا گھاں
 میں تاں مخلص آکھ کے ہٹاں
 او تیں اوندی بن تہی رہی
 جے تیں بند نہ تھیں پھٹاں

☆☆☆

کئی رب دے ناں تے ڈیندا پئے
 جے لپ کھن پتھ توں بہتر ہے
 ہتھ مخلص اتلا کہیں دا ہے
 او تلوں ہتھ توں بہتر ہے

☆☆☆

ڈھلدی ڈھل گئی ولدیں پھر دیں
 عمراں ہگل گئی ولدیں پھر دیں
 زندگی مخلص پل ڈو پل دی
 ولدی ول گئی ولدیں پھر دیں

☆☆☆

اوکوں آکھیں ودھ نہ تھیوے
 بانگوں پکے ہدھ نہ تھیوے
 مخلص پہلے ادھ رہ گئے ہیں
 ادھ وی ادھو ادھ نہ تھیوے

☆☆☆

دُنیا دوکھا لکھ نہ اتھاں
 تپڑا میڈا گکھ نہ اتھاں
 سنتی ساتھی نہ کوئی مخلص
 چھوڑ تماشہ رُجھ نہ اتھاں

☆☆☆

خدا دی قدرت دا ہے کرشمہ
 او ڈیکھ مکڑی سبیل بن گئی
 ڈسا ہاں تاٹی دی کیا حیثیت
 مگر او مکڑی دلیل بن گئی

☆☆☆

کوئی وی سگتی شیشے وانگوں
 میگوں بھن تیں ملیا کاسی
 میگوں روندنا ڈیکھ کے مخلص
 شیشہ اچ تیں کھلیا کاسی

☆☆☆

گھالے ڈے گئیں بریاں متوں
 نہ او پیتاں نہ او پتوں
 ملدے ویندن خون دے رشتے
 تھی گئیں مخلص کوڑیاں رتوں

☆☆☆

کہیں کوں اوپرا راہ پیا لیدیں
 چاٹ کے مخلص پھاہ پیا لیدیں
 توں وی سکھ دا ساہ نہ گھنسیں
 پئے دے سکھ کوں بھاہ پیا لیدیں

☆☆☆

تہ تے ہاں مریندیں ساڈے کالے تھی گئے چٹے
 کوئی نہ اپنی گالھ تو مکرے شالا کوئی نہ پھٹے
 پار سمندر کے تیں اساں پکڑوں گوڈے چگے
 سنویں سنجھ دے موئے کوں مخلص کیڑھا بہہ کے پٹے

☆☆☆

عید دا ڈینہ خوشحال گزاریں
 دید کرم دی بھال گزاریں
 جیندا مخلص کوئی نہ ہووے
 ڈو پل اوندے نال گزاریں

☆☆☆

اوندہ کیا ایتار ڈنگچن بھج پئے ہیں
 اپنے پیریں آپ بھج پئے ہیں
 مخلص فخریں سو جھلا تھیندے مشرق توں
 اساں مغرب نال رگچن بھج پئے ہیں

☆☆☆

ہمت کر ڈکھلاؤں ہا رل کے
 مخلص جوڑ بٹاؤں ہا رل کے
 لودھ کوں ڈیکھ پچا دھو ڈسدے
 لوڑھا لپ کھڑاؤں ہا رل کے

☆☆☆

ہر پک کو دی بھال کسیندن
 خیر چچگائی دا حال کسیندن
 چچگیں لوک ٹبھک نی تھیدے
 چتھ چپ مُخلص پُگالھ کسیندن

☆☆☆

ہویندن گوڑ کوں سے سے بھالے
 سچ کوں سانگ دے بھالے رہ پگئے
 کہیں دی بندر عبادت بن گئی
 کہیں کوں بانگ دے بھالے رہ پگئے

☆☆☆

رب دے نورالعین دا صدقہ
 بخشش ہے حسنین دا صدقہ
 مالک میڈو رزق پٹھیدے
 مدنی ﷺ دی نعلین دا صدقہ

☆☆☆

بے چنتے تھی کے گھمدے ہیں
 اسان رب دے ناں کوں چُمدے ہیں
 کوئی گولیاں کھا کے سُمدا ہے
 اسان روٹی کھا کے سُمدا ہے

☆☆☆

مدینے دے نوکر غلامی کریندن
 غلامی وی مخلص تمامی کریندن
 فرشتے روزانہ وٹا پھیر کر کے
 محمد ﷺ کوں جھک جھک سلامی کریندن

☆☆☆

میڈو رب دی رحمت ٹھل پووے
 بھوئیں مخلص ڈو گز مل پووے
 ڈینہہ محشر دے ہر مومین کوں
 بس مدنی ﷺ ڈکھ کے کھل پووے

☆☆☆

سچ دا مخلص بیان کانتی
 تے گفتگو تے دھیان کانتی
 یقین اوندی زبان تے ہے
 او جیندے منہ وچ زبان کانتی

☆☆☆

میں جو سچ تے ٹردا وینداں
 کھل تے نچ تے ٹردا وینداں
 سچ دا مخلص پاند جو پکڑیم
 بھیڑ تو سچ تے ٹردا وینداں

☆☆☆

آپس دے وچ کیوں ہن رولے
 بندہ سوچ سمجھ کے بولے
 مچھلی او تئیں پھسدی کائی
 جے تئیں مخلص منہ نہ کھولے

☆☆☆

راہ تے خوشیاں دگھیر ڈیندی ہے
 اکھیں کوں سو جھل سویر ڈیندی ہے
 اے میں نی اہا قرآن اہا پئے
 دُعا مقدر کوں پھیر ڈیندی ہے

☆☆☆

خُدا دا جیکر قرآن سمجھیں ہا
 نبی ﷺ دا سوہٹا بیان سمجھیں ہا
 توں وی مخلص انسان ہوویں ہا
 پئے کوں جیکر انسان سمجھیں ہا

☆☆☆

عشق جرات سریر ڈیہدے
 عشق مخلص ضمیر ڈیہدے
 عشق پچرے گہا چھویندے
 عشق آخر آخر ڈیہدے

☆☆☆

ہن کیوں عادل دا تخت لگدا نہیں
 تے کُوڑ کہیں کوں کرخت لگدا نہیں
 وقت بدلن تے زندگیاں لگدین
 زندگی بدلن تے وقت لگدا نہیں

☆☆☆

کہیں دی خاطر خود ہر ونچوں
 کہیں کوں مخلص خوش کر ونچوں
 جیکر کہیں دے کم نی آندے
 کھ دے مردے اہج مر ونچوں

☆☆☆

جے اوں نسل دا ہے پال کتا
 جو ہن گیا ہے مثال کتا
 خوش رہ کے بہشت گھن گئے
 او نیک لوگیں دے نال کتا

☆☆☆

زمانہ سمجھدا ہے جیکوں حقیر
 مگر او زمانے دا مخلص امیر
 بھکاری کوں ٹھوکر مریدے زمانہ
 زمانے کوں ٹھوکر مریدا فقیر

☆☆☆

اڀڻين ميں کون رول کي آنويں
 اڀڻي آڀ کون تول کي آنويں
 جنين ڏينهن مخلص آنويں ميڙو
 اوں ڏينهن سو جهلا ڳول کي آنويں

☆☆☆

خير هه اوکھ تهيندے ڀڻي هين
 ول ول ماراں ڀيندے ڀڻي هين
 هاں تے هتھ کون رکھ کي مخلص
 موت دے منھ اڄ جيندے ڀڻي هين

☆☆☆

سُن کي گوڙ ڀلال الا ڀڻي
 بن کي مخلص ڏهاڻ الا ڀڻي
 ڏڙي کي سچ دياں خاص دليلاں
 رب دي قدرت ڀال الا ڀڻي

☆☆☆

اوندي خواهنش ارادے رُل ڳڻي
 منظر ڏيکي کي چيتا بخل ڳڻي
 رب کون پوسٽ ياد جو کي
 بند دروازے آڀين کھل ڳڻي

☆☆☆

نظمیں

(حمد)

ہر رنگ دی ساوِل ڈسدی ہے گل سبزہ بھونیں دا زیور ہے
ہے سونے ورگی بھونیں رب دی ہر پھل تے ہر پھل پیور ہے
سب سوہنے رب دی قدرت ہے سب سوہنے رب دی قدرت ہے

چھٹ چھاٹاں چھاٹ بلوہڑ وچ ایس کنزک کول ڈیلھ اج چھٹ آندن
چھٹ داٹے بھونیں دے سپے تے ڈس کیندی آس تے سٹ آندن
سب سوہنے رب دی قدرت ہے سب سوہنے رب دی قدرت ہے

تھی پک پک داٹاں کھنڈ ویندے پک اتھ پوندے پیا اتھ پوندے
ہر داٹاں بھونیں وچ گل ویندے کئی بعد ڈینہاں دے ڈتھ پوندے
سب سوہنے رب دی قدرت ہے سب سوہنے رب دی قدرت ہے

گل ملخ دے پکھی چگ گھنڈن ادھ کھا ویندن ادھ تھی پوندے
اے رزق ہے رب دا کھنڈ انہیں ساڈی سوچ کنوں ددھ تھی پوندے
سب سوہنے رب دی قدرت ہے سب سوہنے رب دی قدرت ہے

لہہ دیندین چوہاں بھونیں دے وِج ہک بھونیں تے تیلہ بن کھڑدے
رنگ پہلے ساوا پُچھ ہوندے رنگ بدل کے پیلا بن کھڑدے
سب سوہنے رب دی قدرت ہے سب سوہنے رب دی قدرت ہے

کر رُخ اسمان دو ودھ آندے ودھ کے تیلہ رُک ویندے
چھ رُک ویندے اُتھ سک ویندے ایندے پنڈھ داموسم مک ویندے
سب سوہنے رب دی قدرت ہے سب سوہنے رب دی قدرت ہے

کڈھ آندے ہر مونہہ تیلے تے ہک سٹہ کنڑک دا جُو کھڑدے
ہر سٹہ دُھپ دی تپش تے پک پک تے آخِر رُڑ کھڑدے
سب سوہنے رب دی قدرت ہے سب سوہنے رب دی قدرت ہے

چُڑی پک پک تیلہ کپ گھنڈن وت ہار ہگہا کتھ چا آندن
اے کرشمہ مخلص رب دا ہے پائی چھٹ آندن پتھ چا آندن
سب سوہنے رب دی قدرت ہے سب سوہنے رب دی قدرت ہے

☆☆☆

(میں)

میں تاں اہاں جو میں نہ ہووے ہا
میں تاں پاہگل بٹا چھوڑیندی ہے
میں تاں رشتے بھلا چھوڑیندی ہے
میں تاں رُتے گھٹا چھوڑیندی ہے
منہ دے بھرٹے تاں میں سٹیندی ہے
میں تاں ہوڈل بٹا چھوڑیندی ہے
میں تاں کافر بٹا چھوڑیندی ہے
میں پئے دا اہاں جو ہی طرانویں ہے
میں اے نی سوچا میں آپ کیویں ہاں
میں تاں مخلص ایں میں توں ڈردا ہاں
جے میں نی مردی میں آپ مردا ہاں

☆☆☆

(امن)

ایمان امن و امان ہک شے ایمان ہے تاں امن کرتے
خزاں وی جیندی نہ واٹ آوے اباد اٹنجا چن کرتے

امن وی جیندے نصیب ہوسی تاں او خدا دے قریب ہوسی
امن سوچیں تاں نال تپڈے حبیب رب دا حبیب ہوسی
امن دی خاطر تاں شرط کانتی امیر یا کوئی غریب ہوسی
امن دا جیڑھا شعور ڈیسی او شاعر ہوسی ادیب ہوسی
امن دے بدلے امان ملسی امن دی خاطر جتن کرتے

امن دا جیکر شعور تھیںی اثر وی ایندا ضرور تھیںی
امین بن کے امن سوچیں فساد فتنہ وی دور تھیںی
تے ظلمتیں کول امن مٹیںی تاں بعد ظلمت دے نور تھیںی
جے نور تھیںی سرور تھیںی امن دا جاہ جاہ ظہور تھیںی
امن دے راہیں بہشت ویسیں بہشت دنج کے گگن کرے

(ٹردا جُل)

بر اچا سینہ تان کے ٹر نہ کہیں دو ڈنک بس ٹردا جُل
چوں رستیں دے ایس چوک توں پنج ہک رستہ چن بس ٹردا جُل
تپڈی سوچ کول مولا رنگ لیسی ہی سوچ نہ ہن بس ٹردا جُل
جے حق تے ہیں ول خوف کیہاں نہ کہیں دی سُن بس ٹردا جُل
کوئی گجھ آکھے پرتوں کہیں کول نہ پٹن نہ لٹن بس ٹردا جُل
ہر کہیں دے اپٹے گن ہونڈن تپڈے اپٹے گن بس ٹردا جُل
ڈو ڈنڈیں مخلص ساہ نہ کڈھ ایس ساہ کون جھن بس ٹردا جُل

☆☆☆

اے ظلم دُنیا کوں پوڑ ڈیسی امن زمانے کوں تار ڈیسی
 عدل دا نعم البدل امن ہے امن تاں وِگڑی سنوار ڈیسی
 تے ظلم جیڑا وی سخت ہوسی امن تاں اکیوں پگھار ڈیسی
 امن پیغمبر دا سُدھ سنیہا امن تفرقے کوں مار ڈیسی
 امن نہ ہووے تاں ظلم ہوندے اے ظلم کیوں نہ ذن کر تیجے

امن کوں اپٹاں اصول سمجھیں اصول فیہ وی ڈھیر ڈیسی
 امن ہے جذبہ امن ہے طاقت امن طوفانیں کوں پھیر ڈیسی
 امن تاں کنڈے ہٹا کے چھیکڑ پھلیں دی چادر دگھیر ڈیسی
 اندھیر نگری کوں زیر کر کے امن تاں سو جھل سویر ڈیسی
 امن تاں ساڈی بقاء ہے مخلص بقاء دی خاطر لگن کر تیجے

☆☆☆

(امن)

امن لگن ہے	امن امن ہے
امن عدل ہے	امن چمن ہے
امن سنگھاراے	امن بہاراے
امن سروراے	امن شعوراے
امن سفینہ	امن مدینہ
امن سلام اے	امن امام اے
امن محابہ	امن ہے کعبہ
امن سنیہا	امن میجا
امن طریقت	امن حقیقت
امن نصیحت	امن شریعت
امن دیانت	امن امانت
امن شرافت	امن صداقت

امن قون اے
امن موڈت
امن امر ہے
امن کریم اے
امن تجوداے
امن ہے رہبر
امن حیات اے
امن ضیا ہے
امن سکون اے
امن محبت
امن فخر ہے
امن عظیم اے
امن دروداے
امن پیسیر
امن نجات اے
امن بقاء ہے

☆☆☆

غیبت

ڈاکٹر آکھے گوشت نہ کھانویں
تیڈی جان کوں خطرہ تھی گئے
ڈاکٹر صہب دا آکھیا من کے
گوشت دا کھانوٹ چھوڑ ڈُٹا ہے
غیبت کر کے اپٹے بھائی دے
مردہ گوشت کوں کھاندے رہ گئے

☆☆☆

غفلت

پاڑے وسدا حق ہمسایہ
 تیڈا مُخلص پیو ماء جایا
 تیڈی دید تو چکا لاتھے
 ہچیں سودھا بگھا لاتھے
 تو ٹھرتا مکے ٹر پین

☆☆☆

ساہ

مُخلص بڑے کے سوچیں سمجھیں
 بگینڑویں ساہ ان مکدے ویتدن
 مکدے ساہ توں فائدہ چا گھن
 روز دا سمدیں ساہ ول آندن
 پک ڈینہ سمیں ساہ نہ ولسن
 جیکر کہیں کوں ساہ ڈے ویسین
 جے تیں اوندے ساہ رہ ولسن
 او تیں تیڈے ساہ رہ ولسن

☆☆☆

(تکڑ)

لوظیں دی کائنات دے وِچ
 ہک لوظ جے ہرگز نہ ہوندا
 ایلیس فلک تے ہووے ہا

☆☆

پٹکے پدھ

جیکر پٹکے پدھ تھی؛ گئیں تاں درتوں ہن کٹوا ڈے پیریں
 مردا مروچ پٹھے لگ وِچ سچ توں مخلص مونہہ نی پھیریں
 اکثر لوک تماشہ ڈیہدن سوچ سمجھ کے ہنجھوں کیریں
 تھی پوویں جذباتی کہیں جاہ سوڑ ڈیکھ کے پیر دھیریں

☆☆☆

موت

اوتين موت مريسي کائناں
 جے تين داڻه پائي
 ميڙے رب کون بھائي

☆☆☆

انت

سوڻياں سوچاں زنده راسن
 تھيڻي مڻي مڻي
 مورت کالي چڻي

☆☆☆

هنجھ

تيڙياں اڳھيس وي صاف تھي سڳدين
 تيڙياں غلطيماں وي معاف تھي سڳدين
 پک پل جيڪر وي روسين تون
 ول تاں رب دے قريب هوسين تون
 اپڻے اندر دا بار ويندا کر
 تيڙي قسمت کون بھاڳ لڳ وين
 بنجھ دا قطرہ جو کم کريندا هے
 ست سمندر او کم ني کر سڳدے
 رب دے مخلص کڙاھين ني مر سڳدے

☆☆☆

دہشتگردی

رب سہیں جاٹے ولدن کانتاں
گھر دے نال مسیت
پگئے ہن پال مسیت

☆☆☆

چوکھیاں لاشاں سٹ کے بزدل
تیڈی کا وڑمری
ہاں کلیجہ ٹھری

☆☆☆

زندگی ہووے وٹ دے وانگوں

کلبا یکی جاہ تے کھڑدے
عمران ساری دُھپ ایج سڑدے
ہر پک رُت دی تلخی سہندے
نہ او پڈدے نہ او رڑدے
پئے کون ٹھڈھڑا ہاں وی ڈیندے
لانگی پھل تے چھاں وی ڈیندے
زندگی ہووے وٹ دے وانگوں
زندگی ہووے وٹ دے وانگوں

☆☆☆

فکر

ملت دی او روٹق کانتی بُسی تھی بگئی چمک
 دود کسیندن لبھدی کانتی آس اُمید دی رمتق
 گھائے چاتے مار کے اسماں واہندے ڈاندکوں چھمک
 تارا چن توں ہے شرمندہ پھکی پئے بگئی دمک
 وقت پیا تاں مغرب کولوں آسی کائناں کمک
 دھمکیں نال دھماکے تھیندن رووے دل دی دھمک
 نفرت دی ہر جٹ کولوں آندی پئیء ہمک
 کھا کے مخلص خیر منگے پاک وطن دا نمک

☆☆☆

ڈو شخص نی ہرگز بھل سگدے

چکریج کے چیتا زل سگدے
 ڈو شخص نی ہرگز بھل سگدے
 پک مشکل دے وچ نال ہووے
 ہر ڈکھ سکھ دا بھائیوال ہووے
 پیا مشکل دے وچ چھوڑ ونجے
 کہیں مخلص توں مونہہ موڑ ونجے
 ڈو شخص نی ہرگز بھل سگدے

☆☆☆

غصہ کہیں دا ہچن کائنی

تیڈو کلھیں آ تاں ویندے
 پر او کلھیں ویندا کائنی
 تیکوں آ کے جوش ڈیویندے
 ول او تیڈے ہوش اڈیندے
 جوش ڈیوا کے ہوش اڈا کے
 تیڈے گل کردار دیاں خوبیاں
 تیڈے گل اخلاق دیاں خوبیاں
 خوہیں نال سزھپ وی سارا
 اپنے نال رلا کے ویندے
 ایہا گلھ ڈسا کے ویندے
 غصہ کہیں دا ہچن کائنی
 غصہ کہیں دا مخلص کائنی

☆☆☆

کیوں پٹھے وے لڈو

ڈیکھیں ہٹیں گم تھی ویسی زندگی یک پڈو
 زندگی ساری مرٹیں ماری مرٹاں گئی نہ اڈو
 کیوں پٹھے وے لڈو

☆☆☆

ویہا

زندگی دا یک سال گھٹا کے
 دل کیوں مخلص اہدے ہیوے
 نواں سال مبارک تھیوے

☆☆☆

حالاتِ حاضرہ

اساں ضربیں دی زد اچ ہیں
 اساں مُردے ہیں منفی دو
 اساں مثبت وی سوچا نہیں
 اساں بیٹیں تے لگ گئے ہیں
 تہوں تقسیم تھی گئے ہیں
 اساں تفریق تھی گئے ہیں
 اساں مرکز توں چُک گئے ہیں
 اساں نقطے تو ہٹ گئے ہیں
 اساں زیریں کوں سمجھا نہیں
 اساں زبریں تے ڈٹ گئے ہیں
 ساڈا حاصل ہے کیا حاصل
 اساں ول کے نہ جمع تھئے

اساں بے وزن تھی گئے ہیں
 اساں قیمت توں ڈھبہ گئے ہیں
 اساں صفریں تے پہہ گئے ہیں
 تہوں تاں پیش پوندا گئے
 اساں سمجھا نہیں پیشیں کوں
 ساڈی پیشیں ہی دینر کوں
 اُتوں ول شام تھی گئی اے
 اُتوں ول شام تھی گئی اے

☆☆☆

غلامی چھوڑ ڈیویں ہا

جے ہتھ کشکول نہ ہوندا
 تاں ایں ماحول نہ ہوندا
 جیکر اپٹی انا دی توں
 نیلامی چھوڑ ڈیویں ہا
 ولا سوچیں کوں رنگ لگدا
 نہ غیرت کوں وی زنگ لگدا
 فقط ناجائز لوکیں دی
 سلامی چھوڑ ڈیویں ہا
 نہ کوئی مغرور تھیوے ہا
 نہ کوئی مجبور تھیوے ہا
 خوشامد چھوڑ ڈیویں ہا
 غلامی چھوڑ ڈیویں ہا

☆☆☆

غزلاں

امن دے جذبے اُبھار ڈیوو خُدا دے نال تے
انا دے جھیڑے وِسار ڈیوو خُدا دے نال تے

ماحول ساڈا خزاں دی بالکل لپیٹ وِچ ہے
خزاں دے بدلے بہار ڈیوو خُدا دے نال تے

اے ساڈیں جھیڑیں تو غیر لوکیں مفاد چاتے
بُن تال نفرت کول مار ڈیوو خُدا دے نال تے

ایں ساہ سُبھاتے سہدہ دی ہرگز ہے لوڑ ساکوں
خلوص اُلقت تے پیار ڈیوو خُدا دے نال تے

سُچاگ تھی کے وی اپٹیں نسلیں دے بارے سوچو
تے سوچ اپٹی کول تار ڈیوو خُدا دے نال تے

جو تھی کے پک مک تے ہر تعصب کول سٹ کراہیں
وطن کول سوہٹا سنوار ڈیوو خُدا دے نال تے

وطن دی مٹی کول ماء سڈیندو تال اوکھیں سوکھیں
ایں ماء دی خاطر گزار ڈیوو خُدا دے نال تے

☆☆☆

توں کہیں دا رستہ بٹا ڈتا کر
یا کہیں کوں رستہ ڈکھا ڈتا کر

تیڈو وی جیکر گئی ہتھ ودھاوے
تاں ہتھ وی اوندو ودھا ڈتا کر

تیڈو جے میلہ گئی ٹور آوے
جیکر ہے شکوہ بھلا ڈتا کر

جڈاں مُناقِق جتھاں وی نکری
تاں حق دا نعرہ سُٹا ڈتا کر

جے کہیں کوں روٹی کھوانیں سگدا
تاں کہیں کوں پاٹی پلا ڈتا کر

☆☆☆

توں میں ہیں مہمان مُسافر
ونچٹاں ہے غستان مُسافر

تُر دے ویتن لوک سیاٹے
پٹھا ہے نادان مُسافر

جلدی جلدی جوڑ بٹا گھین
سفریں دا سامان مُسافر

تیڈی اپٹی غفلت کولوں
تھیدا پئے نقصان مُسافر

خلقتِ راضی رب ہے راضی
منزل ہے آسان مُسافر

تیڑا میڑا جمدو لا توں
پہلا ہے عنوان مُسافر

چھیکو مخلص دنیا فانی
دنیا دے سلطان مسافر

☆☆☆

دل تو شکوہ و سار چھوڑیا کر
اپنے اندر کوں ٹھار چھوڑیا کر

وقت دی خوبی ہے وقت لنگھ ویندے
وقت کھل کے گزار چھوڑیا کر

گالھ میں دی رکھائیں جے تھی پووے
اپنی میں کوں وی مار چھوڑیا کر

ظرف رکھیں تاں پی کے کاوڑ کوں
ڈے کے پھوکا اڈار چھوڑیا کر

معاف کر کے توں اپٹے دشمن کوں
گھر بہشت اِج اُسار چھوڑیا کر

دل دے اندر قطار خواہشیں دی
نال ہنچھ دے قطار چھوڑیا کر

ڈیکھ مخلص خُدا وی خوش تھیں
گُوڑ سچ کوں تار چھوڑیا کر

☆☆☆

حیاتی پک تماشہ ہے
تماشہ بے تماشہ ہے

جیکر توں ساہ نہیں ڈے سگدا
بدن بے کار لاشہ ہے

مگر دنیا توں پہوں سوہٹا
خدا تیکوں تراشا ہے

☆☆☆

وقت کھنا نہ سوچ بقا دی
دُنیا تاں ہے جھوک فنا دی

استغفار وی پڑھدا رہ وپُخ
رحمت لا محدود خُدا دی

ماء ہے جنت پیوہ دروازہ
سچی اُلقت بھین بھرا دی

جیڑھا پئے دی خیر مناوے
کائنی اوکوں لوڑ دُعا دی

جیکر کوئی بے مقصد جیندے
زندگی اوندی خاک سوا دی

ہے قظیمیر دا خاص حوالہ
رُسی جیکر ڳالھ وفا دی

لا کے چھیکو کھلدیں ہسڈیں
بھرٹی پوسی قیمت لا دی

جیڑھا تخلص غیرتمند ہے
ڳالھ کریسی شرم حیا دی

☆☆☆

جھیرے دے نال جھیرا
رشتے کوں نہیں سٹیدا

پاڑاں پیچ پوون
چیتے کوں نہیں پٹیدا

رستے توں ہٹ کراہیں
مقصد توں نہیں ہٹیدا

چہرے کوں لوک پڑھدن
چہرے کوں نہیں وٹیدا

ناخن جے ودھ ونے تاں
انگلی کوں نہیں کٹیدا

☆☆☆

بانگے دی آواز ویر گئے
بندگی دے انداز ویر گئے

کیا بنزی انجام دا آخر
دُنیا کوں آغاز ویر گئے

کاوڑ تلخی سخت ہے لہجہ
اُلفت دے سُر ساز ویر گئے

ہئے دو انگلی اٹھدی پئی اے
اپنے راز نیاز ویر گئے

جوفے دے وڃ گار ٻين اسان
دين کنون بيزار ٻين اسان

چيکر راه دے خار ٻين اسان
سجھين بھونين تے بار ٻين اسان

خدمت نال خدا ٻي ملدا
چوڪي خدمتگار ٻين اسان

گوڙ مرينديں شرم نھين آندي
کيندے پيروکار ٻين اسان؟

سُو مولوي جي دا خطبه
فجريں نال نماز وِسر ڳئي

بنده گل مخلوق تون اشرف
قدرت دا اعزاز وِسر ڳئي

جيڙها مخلص بھونين دو ڏيکھے
سجھين سارے ناز وِسر ڳئي

☆☆☆

گھر دے سارے لال برابر
ماء دیں نظریں ہال برابر

بھیند بھرا دیاں خبراں کانتی
توڑے گھر ہے نال برابر

آخر ہک ڈینہہ لنگھٹاں پوسی
پل ہے پتلی وال برابر

لگدے پورا ڈینہہ نی گُوریا
گُوریے ترے سو سال برابر

خلقت در تو وانڈھی لنگھے
اُنویں تاں سردار ہیں اساں

گُرد گُرد کتھاں انڈے کتھاں
نیمک کھا مُردار ہیں اساں

اصلو بخشش کانتا تھسی
جیکر ڈیوٹے دار ہیں اساں

رول کھڑے ہیں پیار محبت
کینجھے دُنیا دار ہیں اساں

مغرب نال ہے ساڈی یاری
کپڈے بد کردار ہیں اساں

آپ تڑاپی دور دے اندر
کیندے مخلص یار ہیں اساں

چھیکڑ ٹکریے بعد مدت دے
پیوے پتیریں دا حال برابر

بھین بھرا دی محنت ڈیکھو
ڈونہیں ہن بھائیوال برابر

تھی گئی مخلص گالھ پرائی
گھر دی مرغی دال برابر

☆☆☆

پیار محبت ڈھالا وڈا
سوہنی سوچ خیالا وڈا

تقویٰ بالکل رب دے نیڑے
چٹا نہ کوئی کالا وڈا

کارگیر دی کارگیری
چاہی چھوٹی تالا وڈا

پہلے اوہو کندھی لکھی
جیکوں لگدے پالا وڈا

فردیات

تو رو کے رب تو منگ ڈیکھیں
ول بے رنگ ہنچھ دا رنگ ڈیکھیں

☆

جے تیں اندر صاف نہ تھیں
جرم کوئی وی معاف نہ تھیں

☆

جیروہا وی مُنتا تہیل تھیندے
قسم خدا دی ذیل تھیندے

☆

سجدے دا رخ ہے مکہ
کے دا رخ مدینہ

☆

ڈو قبلیں دا ہے مرکز
قدرت کوں خوش مدینہ

☆

کینہاں نور بشر دا جھیردا
رب دی رحمت والا وڈا

چھیکو لکھی وڈی پیش
ہوسی میم حوالہ وڈا

سوچ سوچندیں چیتا رل گئے
سوچ کنوں ہے جالا وڈا

دریا تار سمندر کولوں
اکھیں دا پرنا وڈا

مردے ویٹے کھلیاں اکھیں
مخلص دا ہے بھالا وڈا

☆☆☆

ڈوہڑے

گئی ہن چنگیں گئی ہن گندے
ہن تاں مُخلص رب دے بندے

☆

جے کشمیر دا خطہ ویندے
سمجھیں ہاں تے پتہ ویندے

☆

بھا دا جھلکا اوکھا تھی گئے
دال تے پھلکا اوکھا تھی گئے

☆

تتیں وچھٹے راہ دا سوچیں ہا
کئی آھن جاہ دا سوچیں ہا

☆

پک او ہے پک پک یاد رکھے
پک توں میں پک کوں بھل گئے ہیں

☆

حرام بیشک حرام ہوندے
حرام پک جاہ حلال وی ہے

☆

کن کنو اِچ ہن سیں سڈ مارے میں پہلے سڈ تے ٹر پوساں
 ونچ بر دے بھرتے پھاہ تھیاں میں سڈ دی تڈ تے ٹر پوساں
 کر سیدھا سڈ دے سیدھے تے ہتھ سکھٹے اڈ تے ٹر پوساں
 مپڈا مخلص ایں جاہ کیا لاتھے میں ہر شے لڈ تے ٹر پوساں

☆☆☆

میں بچ بچ چھیکو تڑٹ پوواں تڑٹ پوون ساہ تیڈے پیریں وچ
 دل اہدے دل دی گالھ کراں کڈھاں دل دی آہ تیڈے پیریں وچ
 گل مخلص پھاہ وی ہوں ہن پے ہن مگسن پھاہ تیڈے پیریں وچ
 مپڈا بر اسماں کوں ونچ لکھی جڈاں ملیسی جاہ تیڈے پیریں وچ

☆☆☆

تک بیشک بھیڑی عادت ہے ہن دل آپک دے سیدھے تے
 سیدھ سوچ کے سیدھا کیتا کر بر ہووے ڈک دے سیدھے تے
 اکھ جھمکے نہ اکھ بھوڑے نہ اکھ ہووے تک دے سیدھے تے
 تیڈا کوئی نی وال ڈنگا سڈا ٹر مخلص تک دے سیدھے تے

☆☆☆

ہووے اندر بے قطرہ غیرت دا اوندے چہرے تے رت بڈی نہیں
 رکھ علم جے وسٹے دُنیا تے بندہ جہل ہووے مت بڈی نہیں
 دل کعبہ سہی پر نازک ہے دل بچ پووے وت بڈی نہیں
 مرے پترتاں مخلص تھی پووندے پت مر پووے پت بڈی نہیں

☆☆☆

ہن اہج وی چرچے حاتم دے قارون مزاج کوں کیا مِلسی
بھا ہلدی بُجھ کے آکھیا ہے کوئی ہے نمرود سزا مِلسی
کوئی تیڈی تپڑے کھل پوسی دل کھل دے نال دُعا مِلسی
مخلوق دی مخلص خدمت کر این خدمت نال خُدا مِلسی

☆☆☆

میڈیاں پیلپیاں بارنی چا سگدیاں میں ہنجھوں ہن نی پی سگدا
توں ماء توں ودھ کے پیار کریں نا شُکرا میں نی تھی سگدا
میں ہر پک پھٹ کوں سی گھنساں میں اپٹے لب نی سی سگدا
میڈا مخلص گوڑ دی دُنیا توں میوں سڈ گھن میں نی جی سگدا

☆☆☆

اوندی زندگی بس کوئی زندگی نہیں جیندا ظرف ضمیر وی مُردہ ہے
جیڑا ہار دے ناں تے معاف کرے اوند پینک ہاں تے گردہ ہے
جیڑا مخلص این مخلوق دا نہیں اوند پل پل اوکھیں بھر دا ہے
اوکوں ڈیکھ اسمان وی خوش تھیندے جیڑا بھوئیں دو ڈیکھ کے ڈردا ہے

☆☆☆

اسمان دی بھوئیں محتاج ہے پی اسمان کوں ڈیکھ کے جیندی ہے
این بھوئیں دے لیکھ مقدر دی ونڈ مخلص روز ونڈیندی ہے
توں بھوئیں تے پہہ کے پنہا ہیں اسمان تے گالھ منیندی ہے
این بھوئیں دے ہر پک فیصلے دی اسمان تے لکھ پڑھ تھیندی ہے

☆☆☆

تیکوں دل دی ڳالھ کریندا ہاں میڈا دل مجبور ولا گھن
 میڈا ذہن مسلسل بوجھل ہے فی الحال شعور ولا گھن
 میڈے اندر دا انسان وی ہے او ہے منصور ولا گھن
 جیڑھا مخلص سو جھلا نہ ڈیوے وت اتجھا نور ولا گھن

☆☆☆

اساں کیجھے لوک ہیں مشرق دے ساڈے سرتے مغرب چھا، گئی اے
 ساڈی عادت مخلص اپنی جاہ تہذیب وی رنگ بدلا، گئی اے
 اہج ڈیکھ کے ساڈی خصلت کوں شیطان دی اکھ شرما، گئی اے
 ہئی گھر دی ہر شے ثابت ہے قرآن کوں دیمک کھا، گئی اے

☆☆☆

جے شوق ہے تیکوں جیوٹ دا ہر آس کوں ہرگز ویندا کر
 دل ساہ کوں تنگ ڈے سولی تے تن ماس کوں ہرگز ویندا کر
 نہ کہیں دیاں مخلص مینتاں چا ارداس کوں ہرگز ویندا کر
 احساس توں پک پل انج نہ تھی ہبلاں کوں ہرگز ویندا کر

☆☆☆

اساں رول پھرنڈ منڈھ لا دے ہیں بوکھڑی رچ کوں کیا چاٹوں
 ساڈا اہج وی کھ دے وانگوں ہے اساں کھ تے اہج کوں کیا چاٹوں
 تینڈے عیب کوں دولت کج، گئی تینڈے کوڑے کج کوں کیا چاٹوں
 اساں لوک جماندرو باغی ہیں تینڈی مخلص دھج کوں کیا چاٹوں

☆☆☆

تھے ہوں نقصان میں اٹ کٹ و بچ کیا میں نقصان کوں سہہ ویسوں
 دل سمجھیں عرش توں ڈھہہ پئے ہیں جے کہیں دے دل توں لہہ ویسوں
 جے انج پنج مخلص تھی گئے تاں اسان دین دھرم توں رہ ویسوں
 ساڈے پیر جیکر مضبوط نہ تھے اسان اپٹیں پوجھ توں ڈھہہ ویسوں

☆☆☆

جیہا ظرف ضمیر دا مالک ہے، او سچ دی گالھ توں مکرے کیوں
 ساڈی دید اچ اگا نفرت نہیں مخلوق دی اکھ اچ کگرے کیوں
 او سنگتی ڈس کیا سنگتی ہے ہووے سنگتی پھٹ کوں اکرے کیوں
 جیہا کل تیں ساڈا مخلص ہا، اچ لاقھا ہے او نکرے کیوں

☆☆☆

ہٹن ویلھہا گال نہ گالھیں وچ ہر گالھی گال کوں ویندا کر
 میں بھوئیں دا مخلص بڈا میں ہر اوپری چال کوں ویندا کر
 کہیں پئے دا حال حویلہ گھن توں اپٹیں حال کوں ویندا کر
 جے پیروکار میں حق سچ دا دل گوڑ پلال کوں ویندا کر

☆☆☆

تیڈی خیر چڑگائی دی دشمن ہے کہیں نال کدورت کہیں کم دی
 جیڑھی در در تے چنویندی ہے کئی خاص ضرورت کہیں کم دی
 جیڑھی مورت دی پک مورت ہے او مخلص مورت کہیں کم دی
 تیڈا اندر جے بد صورت ہے تیڈی سوہٹی صورت کہیں کم دی

☆☆☆

میڈے وطن دی ہر ہک پولی وچ جاہ مل گئے لوظ سرائیکی دے
ہن اٹ کھٹ لوظ ایس پولی دے، تہوں رل گئے لوظ سرائیکی دے
ایس ویلھے وقت دی گردش توں کئی دل گئے لوظ سرائیکی دے
ہن مخلص بگول تے گھن آساں جیرھے بگل گئے لوظ سرائیکی دے

☆☆☆

گئی سُدھ نی بے حس خلقت دا لہو چٹا ہے یا رتا ہے
جو لوظ انسان توں واقف نی او پاہگل ہے بے متا ہے
پیا ہر کوئی کھاندے قسمت دا کیوں نال کہیں دے چتا ہے
ساہ مخلص نال ملاؤں ساہ دے ساہ اوترے دا کیا پتا ہے

☆☆☆

رت بکھ دی رتو رت ہے پئی، رت رووے رت بے رتی تے
گھر آنا دال کئی ترنبھ کائی، اساں تنگ ہیں بھابی بھستی تے
ہن بکھ تے ڈکھ دا قبضہ ہے، ساڈا سنیت وی جڑ گئے گھستی تے
جڈاں مخلص سَنکھ دا ساہ گھنداں، ڈکھ ہتھ اُن رکھن تختی تے

☆☆☆

بھونیں شہر دی کپڑی منجھی ہے، پک شخص ستا مر گئے
حالات تے وقت مخالف ہن ہوں دیر کھپتا مر گئے
ایویں کھلدیں ہسدیں پٹھی جاہ، پک آئیں اوپتا مر گئے
پو طرفوں مخلص سُن وٹ ہے کوئی بکھ دی تتا مر گئے

☆☆☆

میکوں عید مبارک نہ آکھیں، پھر پوویں دید بھنوائیں چا
میڈے لگدے چار شریک ہوں، تھی آوی پت رکھوائیں چا
ایویں مخلص جھیردے تھی پوندن، بس تھوڑی دیر بھلائیں چا
تیڈا روہ جیڈا احسان ہوئی، ایویں رسی طور الائیں چا

☆☆☆

خصوصی محبتاں

شاہد خان گورمانی واکس چیئر مین	ذوالفقار علی قریشی
ڈاکٹر عمر فاروق بلوچ چائلڈ سپیشلسٹ کوٹ ادو	سید نعیم کاظمی
عارف خان ملغانی ویب ٹی وی	استاد جام صیب حامد حسن
کاظم خان گورمانی	اجمل خان گورمانی غلام مصطفیٰ ذاکر
بشیر عمخوار صاحب	ظفر ظاہر کراچی عظیم خان حملائی
رانا شاہد کیچکو	یٰسین خان پھر وانی حاجی عاشق دری پیر عادل
یٰسین خان بلوچ	بشیر ارمان صاحب سردار عاشق خان گورمانی
غلام مصطفیٰ عدم	اللہ بخش شاہ صاحب حاتم بلوچ
یٰسین ساقی	عظیم خان حملائی منظور سیال
مہر ریاض ریناواں	محمد بلال ریناواں آصف چشتی
جاوید باقی گجرات	غلام عباس کیچکو صارم علی بھٹی
ریاض قمر نجر	ضیاء انجان لہ شریف آتش حمید اختر مسیح
اسے بی عامر	اشفاق سحر بلوآئی ستار خان دفتری
عزیز کھکھ	حافظ مشتاق غلام شبیر بھٹہ
غلام عباس کشک	مہر غلام شبیر صفدر ہاشمی
نذیر منصف	نذر بودلہ ملک عمیر بھٹی
منظور بھٹی کیچکو	صدیق خان کیچکو انکل ریاض امتیاز خان سہرائی

SaraikiKitabaan.blogspot.com

This PDF is Created By
www.SaraikiKitabaan.blogspot.com

Edited By
FoMi BaLOch

Contact

Whatsapp
03449381525

Facebook
www.facebook.com/SadiBethak

Special Thanks
Malik Imtiaz Ahmad Saghir

سرائیکی کتابوں کی ویب سائٹ

www.SaraikiKitabaan.blogspot.com

ایں ویب کون بڑا ونڈا مقصد سرائیکی اچ پی ڈی ایف کتاباں دی کمی کون پورا کرنڑھے
لہذا تمام دوست تعاون کریو تے ایں کم اچ ساڈا ساتھ ڈیو اگر تہاڈے کن کوئی سرائیکی
کتاب ہووے تاں ساڈے وٹس ایپ نمبر تے بھیج ڈیو سرائیکی مصنفین دیاں بہترین
تے معیاری کتاباں اپلوڈ تھی چکیاں ہن ویب سائٹ تے تشریف گھن او
انشاء اللہ ضرور مزا آسی

Admin:
FoMi BaLOch

Special Thanks
Malik Imtiaz Ahmad Saghir ❤️

رابطہ

■ وٹس ایپ وکال

03449381525

■ فیس بک

www.facebook.com/SadiBethak